

**UNIVERZITA KARLOVA FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A
SPORTU V PRAZE**

**Rozbor a srovnání herní výkonnosti reprezentačních
družstev kadetů ČR a Brazílie na MS 2003 z hlediska
obránných herních činností jednotlivce**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

PhDr. Rostislav Vorálek, Phd.

Vypracoval:

Michal Novák

Praha 2008

Název práce: Rozbor a srovnání herní výkonnosti reprezentačních družstev kadetů ČR a Brazílie na MS 2003 z hlediska obranných herních činností jednotlivce.

Graduation thesis title: Analysis and comparison of the game performance of the Czech and Brazilian national teams of trainee officers at the 2003 World Championship focused on individual defence techniques.

Cíle práce: Provést rozbor a srovnání herní výkonnosti reprezentačního družstva kadetů ČR s družstvem Brazílie na MS kadetů 2003 v Thajsku z hlediska vybraných obranných herních činností jednotlivce – blokování, vybírání.

Naší snahou bylo porovnat úspěšnost blokování a vybírání mezi reprezentačními družstvy kadetů ČR a Brazílie.

Metoda: K provedení rozboru vybraných ukazatelů byla použita metoda zprostředkovaného pozorování, tzn. pozorování pomocí videozáznamu. Analyzované údaje jsou zpracovány do tabulek a grafů a jednotlivé hodnoty následně dle potřeby převedeny na procenta.

Výsledky: Ukazují na rozdíly mezi vybranými družstvy a poskytují doporučení pro budoucí práci s mládežnickými reprezentačními týmy.

Klíčová slova: volejbal, herní činnosti jednotlivce, blok, vybírání, hodnocení úspěšnosti

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením PhDr. Rostislava Vorálka, Ph.D. a k její tvorbě použil pouze literaturu, která je uvedena v seznamu.

V Praze, dne 1. 4. 2008

Michal Novák

Velmi rád bych touto cestou poděkoval PhDr. Rostislavu Vorálkovi, Ph.D. za odborné vedení, ochotu a trpělivost, s kterou mně při konzultacích vedl k celkovému sestavení této práce. Děkuji tímto i MUDr. Petru Judovi za zapůjčení videonahrávek rozborových utkání a odborné rady.

Svoluji k zapůjčení své diplomové práce ke studijním účelům. Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musejí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení:	Číslo obč. průkazu:	Datum vypůjčení:	Poznámka:
-------------------	---------------------	------------------	-----------

---

Obsah:

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	
1. Vznik volejbalu	10
2. Volejbal jako sportovní hra	11
3. Herní činnosti jednotlivce	12
3.1 Vybrané herní činnosti jednotlivce	12
3.1.1 Blokování	12
3.1.2 Vybírání	15
3.1.3 Podání	16
3.2 Ostatní herní činnosti jednotlivce	19
3.2.1 Přihrávka	19
3.2.2 Nahrávka	20
3.2.3 Útočný úder	21
4. Herní kombinace	22
4.1 Útočné herní kombinace	22
4.2 Herní kombinace plnící úkoly útoku i obrany	23
5. Charakteristika současného vrcholového volejbalu mužů	27
6. Perspektivy mužského vrcholového volejbalu	29
7. Sportovní výkon	29
8. Herní výkon ve volejbalu	30
8.1 Struktura herního výkonu ve volejbalu	30
8.1.1 Individuální herní výkon	31
8.1.2 Kolektivní herní výkon	33
8.2 Význam rozboru herního výkonu	34
9. MS kadetů 2003 v Thajsku	35
9.1 Herní systém mistrovství	35
10. Charakteristika sledovaných družstev	37
10.1 Česká republika	37
10.2 Brazílie	38
11. Používané metody hodnocení výkonu ve volejbalu	39

VÝZKUMNÁ ČÁST

1. Cíle a úkoly diplomové práce	43
1.1 Cíl diplomové práce	43
1.2 Úkoly diplomové práce	43
2. Metodika práce	43
2.1 Výběr utkání	44
2.2 Hodnocení blokování	45
2.3 Hodnocení vybírání	46
3. Výsledky pozorování	49
3.1 Porovnání a hodnocení vzájemných zápasů	49
3.1.1 ČR – Brazílie (základní skupina)	49
3.1.2 ČR – Brazílie (semifinále)	53
3.1.3 Celkové vyhodnocení vzájemných zápasů	57
3.2 Porovnání a hodnocení zápasů se stejným soupeřem	60
3.2.1 ČR – Indie (základní skupina) + Brazílie – Indie (finále)	60
3.3 Porovnání a hodnocení zápasů s různými soupeři	64
3.3.1 ČR – Austrálie (čtvrtfinále) + Brazílie – Rusko (čtvrtfinále)	64
3.4 Souhrnná tabulka	68
3.5 Porovnání tělesné výšky a blokařského dosahu	69
4. Výsledky a diskuze	70
5. Závěr	75
6. Soupis bibliografických citací	77
7. Přílohy	79

ÚVOD

Volejbal patří k nejrozšířenějším sportovním hrám u nás i ve Světě. Za svoji oblibu vděčí především materiálně-technické a prostorové nenáročnosti. Nespornou výhodou oproti jiným sportům má i v tom, že se dá provozovat celoročně. Jako kolektivní hra pomáhá maximálně rozvíjet týmového ducha, protože žádný z hráčů se nemůže spolehnout jen sám na sebe a vzít vývoj utkání „do vlastních rukou“, jako je tomu v některých jiných kolektivních sportech. Fotbalista nebo hokejista může vzít míč či puk a prokličkovat s ním celé hřiště a rozhodnout zápas. Ve volejbalu to možné není, neboť úspěch je závislý na součinnosti celého družstva, které pracuje jako soustava ozubených koleček, která do sebe přesně zapadají, a když jedno kolečko vypadne, tak to většinou znamená neúspěch celého týmu. Tzn. bez příjmu není nahrávka, bez nahrávky není útok, bez útoku není možnost bodovat. V současné době je volejbal jedním z nejrozšířenějších sportů ve Světě a v ČR je dokonce třetím nejrozšířenějším sportem co do počtu registrovaných hráčů. A snad je jediným sportem, ve kterém se pravidelně konají masové akce. To z něj dělá fenomén.

Za rostoucí popularitou stojí i zvýšený zájem médií, který volejbal v posledních letech provází. V televizi můžeme pravidelně vidat přímé přenosy z extraligových zápasů i z utkání reprezentačních výběrů. Pravidelný televizní týdeník Time out se již stal samozřejmostí. Vše je samozřejmě provázáno s dosaženými úspěchy či neúspěchy ať už na reprezentační-mezinárodní, či domácí-klubové scéně.

Volejbal se ale změnil. Pro současný volejbal, ostatně stejně jako pro vrcholový sport obecně, je charakteristické, že jeho výkonnostní úroveň stále stoupá. Proto se výrazně zvýšily nároky na fyzickou i psychickou připravenost vrcholových hráčů. Neustále se také zlepšují tréninkové metody a prohlubuje se spolupráce se stále větším počtem vědních oborů, jako biomechanika, fyziologie, kineziologie, psychologie a spousta dalších. Teorie tréninku je čím dál více propracovaná. Ve volejbalovém prostředí se pohybuje čím dál tím víc kondičních trenérů, fyzioterapeutů, dietologů i psychologů, kteří se starají o to, aby hráč byl optimálně připraven podávat dlouhodobě vrcholné výkony. Samozřejmostí se také stává využívání nejmodernější techniky. Díky ní dochází k usnadnění, urychlení a hlavně zpřesnění záznamu a vyhodnocení informací o tréninku či utkání, které mohou trenéři nebo i samotní hráči využít.

Změnila se i práce trenéra. Kdo chce udržet krok s volejbalovou špičkou, tak se musí neustále vzdělávat a zdokonalovat ve všech oblastech. Nyní nestačí k tomu aby byl

trenér dobrý jenom to, že je dobrý motivátor a ostřílený praktik, který využívá pouze lety ověřené postupy a který dokáže svěřence pro danou věc nadchnout. Samozřejmě to jsou veledůležité vlastnosti a nikdo nechce ubírat na důležitosti zkušenostem ani tradičním metodám, ale současný trenér nesmí ustrnout pouze na těchto postupech. K tomu, aby mohl hlouběji nahlédnout do tréninkového procesu a úspěšně ho řídit, musí být trenér vzdělaný nejen po volejbalové stránce, ale měl by být i dobrým pedagogem, psychologem a rovněž mít znalosti z anatomie, fyziologie, biomechaniky, psychologie, sociologie a dalších oblastí, které jsou důležité pro trenérskou činnost.

Právě informace, jejich kvalitní zpracování a hlavně správná interpretace jsou v současnosti obrovskou zbraní. A proto se i já chci s touto zbraní naučit pracovat. Veškerá nasbíraná data by měla být směrodatná k analýze vybraných obranných herních činností jednotlivce a vyústit do závěrů, které samozřejmě nemůžou být brány jako dogmata. Přesto mohou pomoci v budoucím tréninku volejbalových mládežnických reprezentací tím, že odhalí rozdíly v úspěšnosti vybraných herních činnostech jednotlivce ve srovnání se světovou špičkou na které se budoucí trenéři mohou zaměřit a tyto činnosti zlepšit. Jelikož jsem sám bývalým vrcholovým a současným výkonnostním volejbalistou, který měl možnost blíže poznat zkoumané reprezentační družstvo kadetů ČR, dotýká se mne toto téma i z toho důvodu, že bych sám rád jednou působil v trenérské profesi, do které bych si s sebou tyto poznatky přinesl.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Vznik volejbalu

V 19. století a hlavně koncem 19. století začal v celém světě pronikat do popředí zájem o tělesnou výchovu a sport. Z Anglie, kde toto hnutí mělo především svoji kolébku, se sport šířil ponejvíce do Ameriky, kde rychle zdomácněl nejprve v těch třídách obyvatelstva, které měly dostatek času a prostředků k jeho pěstování. V prvním období získávala tělovýchova a sport nadšené vyznavače zvláště u studentů, kteří tak hledali a našli protiváhu ke svému nepřírozenému sedavému způsobu života.

V amerických vysokoškolských kolejích vytvořil v roce 1891, resp. 1892 po řadě pokusů springfieldský učitel tělesné výchovy Naismith novou hru pro tělocvičnu, která rázem zaujala jeho žáky. Původní "naismith-ball" si pak brzy získal značnou oblibu a pod jménem košíkové či basketbalu začal svou úspěšnou pouť do celého světa.

Ze stejného důvodu vytvořil roku 1895 majitel a profesor tělesné výchovy největší sportovní školy ve Springfieldu v Massachusetts (USA) - holyokské koleje - W. G. MORGAN pro své žáky z bohatých obchodnických kruhů novou hru, kterou z neznámých důvodů nazval "MINTONETTE". Košíková se mu zdála totiž příliš namáhavou rekreační hrou, a tak rozdělil tělocvičnu sítí (pro lawn-tennis), jejíž horní okraj natáhl asi ve výši 183 cm od země, žáky své třídy rozdělil na dvě poloviny a dal jim úkol dopravit míč „odplácáváním“ na půli soupeřů. Zde začíná historie volejbalu.

Postupem času se "mintonette" začíná hrát i venku. Při jejím předvedení na springfieldské konferenci ředitelů tělesné výchovy YMKY navrhl A. T. Halstet, aby se nazvala "volley-ball" podle hlavní ideje: odrážení míče - to volley the ball. A pak v roce 1896 vyšel první článek o odbíjení. Ve "Physical Education" psal J. Y. Cameron: "Volleyball je nová hra, výborně se hodí pro tělocvičny a sály, která však může být hrána i venku. Může ji hrát každý počet hráčů. Hra spočívá v uvedení míče v pohyb přes vysokou síť z jedné strany na druhou, berouc tím podíl ze dvou her - tenisu a handballu." Od roku 1896 dostává volejbal herní strukturu v podobě pravidel hry, které uveřejňuje J.J.Cameron.

2. Volejbal jako sportovní hra

Sportovní hry se dělí na individuální a týmové (kolektivní). Individuální se účastní jednotlivci, zatímco v kolektivních participují družstva. Individuální sportovní hry jsou založeny především na herním výkonu jednotlivce, zatímco v týmových sportovních hrách tyto herní výkony jednotlivců podléhají regulačnímu působení a vytvářejí týmový herní výkon.

Volejbal patří k síťovým sportovním hrám. Je charakterizován soupeřivou činností dvou družstev, jejichž hráči se snaží prokázat svou převahu lepším ovládním společného předmětu – míče. Tato převaha nad soupeřem vede k dřívějšímu získání setů a bodů v nich způsobem stanoveným pravidly a přináší vítězství v utkání.

Utkání se dělí na jednotlivé spojené části. Největší z nich je set představující také jednotku výsledku utkání. Sety utkání jsou tvořeny rozehrami, tzn. takovými částmi utkání, které jsou vždy zahájeny podáním a ukončeny chybou jednoho z hrajících družstev, kvalifikovanou rozhodčím jako porušení pravidel.

Nejmenší významovou částí utkání je herní situace vymezena souhrnem faktorů a vztah mezi nimi. Herní situace je řešena individuálními a skupinovými herními činnostmi.

3. Herní činnosti jednotlivce

Herní činnost jednotlivce představuje komplex pohybové činnosti, kterou hráč řeší vzniklou situací. HČJ má svou stránku technickou - způsob provedení a stránku taktickou - výběr vhodného druhu této činnosti. Obě stránky spolu úzce souvisejí, a proto hovoříme o technicko-taktické stránce herních činností jednotlivce. Publikace (Kaplan - Buchtel, 1987) rozlišuje tyto herní činnosti jednotlivce následovně:

1. Plnící převážně úkoly útoku:	- podání - přihrávka - nahrávka - útočný úder
2. Plnící úkoly obrany i útoku:	- blokování
3. Plnící převážně úkoly obrany:	- vybírání

3.1 Vybrané herní činnosti jednotlivce

3.1.1 Blokování

Blokování je herní činnost plnící úkol obrany i útoku. Blokování umožňuje stejně jako útočný úder získat bodu pro družstvo. Tím tedy získává útočný charakter. Rovněž ale je obvykle prováděno proti útočnému úderu soupeře, čímž plní i úkoly obrany.

V dnešní době dochází k výraznému zvýšení fyzické i taktické připravenosti hráčů, kteří jsou proto schopni postavit kompaktní dvoj- či trojblok a výrazně tím ztížit pozici útočícího hráče. Přesto obrana na síti za útokem výrazně bodově zaostává. To ovšem neznamená, že je blokování bezvýznamné. Právě blokování často rozhoduje o výsledku utkání při souboji dvou útočně vyrovnaných týmů, neboť kvalitní blok dokáže získat během zápasu 3-4 přímé body za set.

Úspěšnost této činnosti je závislá na předpokladech jak somatických, tak na úrovni schopností a dovedností.

Blokování je přehrazení určitého prostoru nad sítí jedním hráčem nebo skupinou nejvýše tří hráčů přední řady ve výskoku, rukama ve vzpažení. Úkolem bloku je zabránit přeletu míče do vlastního pole nebo míč srazit do pole soupeře tak, aby jej nezpracoval.

Z hlediska počtu blokujících hráčů se vyskytuje nejčastěji dvojblok (Kaplan - Buchtel, 1987)

Předpokladem správného blokování je:

1. Rychlý a včasný přesun k místu blokování
2. Včasný a dostatečný výskok
3. Správné postavení paží a nastavení rukou proti míči
4. Činnost po bloku - samovykrývání

Z technického hlediska rozlišujeme:

1. Blokování bez předchozího přesunu
  - blokování rychlého útoku na místě – používáno středovými hráči. Hráči zauímají širší postoj, mírné pokrčení v kolenou, které jsou důležité pro rychlost výskoku.
  - blokování útoku po vysoké nahrávce bez předchozího přesunu – používáno krajními hráči. Hráči stojí na napnutých nohách v přirozeném postoji, protože ohnutí v kolenou a následná extenze je žádoucí pro časování bloku.
2. Blokování po přesunu
  - blokování po krátkém přesunu – úkrok. Tento typ přesunu se používá na vzdálenosti do 2 metrů. Středoví hráči jej používají především při blokování ve středu sítě.
  - blokování po delším přesunu – překrok. Nejčastěji používán při blokování na delší vzdálenosti než 2 metry.

Z hlediska technicko-taktické stránky rozeznáváme bloky:

1. Podle polohy rukou

- blok otevřený - všechny ruce jsou rovnoběžně se sítí
- blok polouzavřený - jedna ruka, která je na okraji sítě, směřuje kolmo nebo šikmo k síti, ostatní jsou rovnoběžně se sítí
- blok uzavřený - obě krajní ruce jsou šikmo až kolmo k síti, ostatní rovnoběžně se sítí

2. Podle počtu hráčů

- jednoblok
- dvojblok
- trojblok

Z taktického hlediska se jednoblok používá především tehdy, když soupeř útočí z rychlých nahrávek. Někdy se staví proti méně kvalitnímu smečáři. Jednoblokem se také hlídají náhodně odražené míče z pole soupeře směřující do pole blokujícího družstva, které letí nízko nad sítí.

Dvojblokem se eliminují smeče z vysoké normální nahrávky nejčastěji ze zón 2 a 4. Ve vrcholovém volejbalu se často používá zdvojování bloku proti útoku prvním sledem. U dvojbloku je velmi důležité postavení bloku na správném místě a ve správný čas – tzv. postavení bloku. Blok staví vždy ten hráč, který je blíže k místu předpokládaného soupeřova smeče. Při nahrávce do krajních zón je to krajní hráč (smečař, univerzál, nahrávač) a při nahrávce blíže ke střední zóně je to střední hráč (blokař).

Trojblok se používá ve vrcholovém volejbalu v zóně 3 a v krajních zónách. V zóně 3 se ovšem při útoku soupeře ze sítě trojblokem často neblokuje. V krajních zónách je trojblok seskupován především při vysoké nahrávce z pole, při které mají blokující hráči dostatek času na seskupení kompaktního trojbloku. Blokování trojblokem v krajních zónách je využíváno často jen v mužském vrcholovém volejbalu. O trojblok se snaží hráči i tehdy, je-li do útoku zapojen některý z hráčů zadní řady soupeře. V současném vrcholovém volejbalu je to především při obraně útoku soupeře ze zóny 6.

Četnost bloku je dána specializací hráčů stejně, jako tomu je u útočného úderu. Specialista blokař na vrcholové úrovni značně převyšuje v četnosti bloků ostatní hráče. (Buchtel, 2005)

3.1.2 Vybírání

Vybírání je odbití nebo odražení míče, jakýmkoli způsobem dovoleným pravidly s cílem zabránit dopadu míče na zem a znemožnit tím soupeři dosáhnout bodu. Může tedy být prvním, druhým, třetím i čtvrtým odbitím v poli. (Buchtel, 2005)

Hra v poli je jako pupeční šňůrou spjata s blokováním, tudíž se téměř vždy odvíjí od kvality bloku. Základem pro úspěšné vybírání je tedy kvalitní postavení bloku a vhodné postavení hráčů v poli. Důležitou roli zde hraje také anticipace hráčů, kteří předem musí odhadnout místo dopadu míče, včas se do tohoto místa přesunout a vytvořit tak podmínky k úspěšnému vybírání. Z tohoto důvodu patří hra v poli (stejně jako blok) k činnostem, které jsou přímo závislé na hře soupeře, a herní chování i způsoby řešení jednotlivých situací jednotlivcem i celým týmem se mohou v různých situacích značně lišit. Vybírání či také obrana v poli může být pověstným jazýčkem na misce vah v situaci, kdy jsou družstva v útočné činnosti vcelku vyrovnaná. Obrana v poli musí být vždy koncipována tak, aby sledovala svůj hlavní cíl: připravit týmu možnost uskutečnit protiútok nebo donutit soupeře udělat chybu.

Vybírání tedy řadíme mezi HČJ plnící převážně úkoly obrany, protože se nejčastěji využívá k odbití těžkých útočných úderů. Má v podstatě nouzový charakter, který vychází z vynucené herní situace.

Vzhledem k herní situaci rozeznáváme:

- vybírání míčů letících od soupeře
- vybírání míčů letících od spoluhráče
- vybírání míčů, odražených od vlastního bloku
- vybírání míčů, odražených od sítě
- vybírání míčů, které již předtím vybral spoluhráč do pole.

Vybírání se nejčastěji provádí:

- odbitím jednoruč spodem - vybírání na místě, po pohybu, v pádu vpřed či stranou
- odbitím obouruč spodem - předloktím, pěstí, špetkou, hřbetem ruky
- jiným způsobem – nohou, hlavou, předloktím apod.

Hráč má mít z hlediska techniky zvládnutý přechod z vysokého do nízkého postavení, musí bezpečně zvládat volejbalový pohyb po hřišti, ustupování, umí upravit své postavení při útoku soupeře z hlediska výšky a vzdálenosti míče od sítě při úderu. Dobrý polář zároveň disponuje správnou technikou odbíjení obouruč spodem i vrchem při různých úderech soupeře. Dále by měl ovládat vybírání tvrdých úderů kteroukoli částí těla, umět hrát jednou rukou, mít zvládnutou pádovou techniku dopředu i do stran, zpracovávat tvrdé údery nad hlavou a všechny tyto prvky ve své činnosti při hře syntetizovat. K úspěchu vybírání vede tak jako u ostatních HČJ perfektní technické provedení.

Z hlediska taktiky by měl být hráč schopen uplatnit jakoukoli techniku vybírání adekvátně situaci a tím tak realizovat taktický záměr trenéra.

Obrana v poli je významným prvkem v psychologické odolnosti družstva. Bez obrany v poli je družstvo necelistvé s neblahými důsledky na bojovnost a sebevědomí. Ne náhodou je ve hře emocionální reakce na úspěch získaný obrannou činností u vyspělých družstev výraznější, než na bod dosažený útokem po podání soupeře. (Haník, 2007)

3.1.3 Podání

Podání je odbití míče do pole soupeře způsobem předepsaným pravidly, kterým se zahajuje každá rozehra. (Buchtel, 2005)

V současné době již podání není jen zahájením hry, ale má v moderním volejbalu dvě zásadní úlohy: dosáhnout přímého bodu (což klasifikuje podání jako HČJ plnící převážně úkoly útoku) a způsobit soupeři zásadní těžkosti s rozvinutím ofenzivy a vyhrát tím tak souboj o čas při seskupování bloku. Tím, že zkomplikujeme soupeři ofenzivu, máme naopak dostatek klidu a času pro rozvinutí vlastní defenzivy. Proto je podání jakožto HČJ plnící úkoly útoku významně svázána s HČJ obrannými.

Podání patří mezi HČJ plnící převážně úkoly útoku a jeho účinnost je dána:

- rychlostí letu
- rotací a křivkou letu míče
- umístěním míče

Z hlediska způsobu provedení rozlišujeme:

- spodní podání v čelném postoji (začátečnická forma podání)
- spodní podání v bočním postavení (dnes se již téměř nepoužívá)
- vrchní podání čelné - prudké (z místa, z rozběhu, z výskoku)
- vrchní podání čelné - pomalé (rekreační forma podání)
- vrchní podání čelné plachtící z místa
- vrchní podání čelné plachtící ve výskoku

Výběr podání by měl zajistit co největší úspěšnost této herní činnosti jednotlivce. Ta je dána kvalitou provedení a kvalitou soupeřova příjmu. Proto je výběr jednotlivých způsobů podání závislý na individuálních dovednostech jedince, který podání provádí, a na individuálních dovednostech soupeře, který podání přijímá. Výběr podání proto může ovlivnit zvolená taktika týmu a situace, za které je podání prováděno. V určitých chvílích by totiž hráč podání neměl zkazit.

Tyto chvíle jsou:

- po oddechovém čase soupeře
- po vítězném míči, který podávající družstvo zablokovalo
- pokud má podávající družstvo na síti nejlepší hráče nebo naopak soupeř slabou sestavu
- v koncovce setu.

Naopak jsou i chvíle, kdy je nutné podání riskovat:

- potřebuje-li družstvo přivodit zvrat ve hře
- má-li soupeř u sítě výborného útočníka

Taktická stránka spočívá především ve výběru určitého druhu podání a v jeho umístění.

To znamená, že podání nejčastěji umístíme:

- na hráče, který špatně přijímá
- na hráče, který špatně přijímá určitý druh podání
- na střídajícího hráče
- do míst, odkud vbíhá nahrávač
- do míst, ze kterých se obtížně přijímá
- na hráče, který není připraven na příjem podání

Z taktického pohledu pak můžeme podání rozdělit například na:

- pomalá podání - jejich přednost spočívá v možnosti přesného umístění (např. těsně za síť, nebo do prostoru vbíhajícího nahrávače),
- prudká podání - v současném volejbalovém trendu se využívají hlavně pro jejich rychlost, protože prudkost letu míče zkracuje čas a znesnadňuje správný odhad místa dopadu míče a tím pádem možnost rychlého přemístění hráče pro jeho příjem,
- rotovaná podání - využívají se při smečovaném podání, které je v současnosti nejpoužívanějším a nejúčinnějším typem podání ve vrcholovém volejbalu,
- plachtící podání - používá se jak z místa (z koncové čáry i z velké vzdálenosti), tak i prováděné z výskoku. Jeho charakteristickou zvláštností je nepravidelná křivka letu způsobená pohybem míče bez rotace. Nepravidelnost křivky letu míče způsobuje náhlou změnu jeho pohybu směrem k zemi či odklon doprava nebo doleva od přímého směru letu.

Důležitá je i psychologická stránka taktiky podání, kterou se zabývají Wise, M. a kol. (1999). Nejlepší podávající si uvědomují důležitost podání. Předtím, než uvedou míč do hry, mají vývoj hry ve svých rukou, což bývá velmi stresující myšlenka. Proto často využijí vymezené doby na provedení podání pro přípravu a uklidnění sama sebe. Náhradníci řeší jiný problém, protože musí jít na podání z lavičky, kde byli dlouhou dobu jen zaujatými pozorovateli. Náhle se z nich stávají hráči, od kterých se očekává posílení družstva.

Na každé úrovni hry mohou být pozorovány různé filozofie a strategie podání. Někteří trenéři upřednostňují styl hry, kdy hráč jde za koncovou čáru a provede podání s co největší razancí na hranici rizika. To se ukázalo být na některých úrovních úspěšné navzdory vyššímu risku a tedy i s vyšším počtem chyb podání. Jiná filozofie zdůrazňuje nízký počet chyb z podání. Podání je pouze uvedení míče do hry nebo taktickým servírováním do určeného místa v soupeřově poli. Mnoho trenérů se nepřiklání ani k jedné ideji a hledají kompromis mezi těmito dvěma přístupy. Ten by mohl být charakterizován rčením „podat tvrdě, ale nezkazit“. Nezávisle na tom, jakou strategii podání trenér zvolí, musí pro to existovat logické odůvodnění na základě schopností daného družstva.

3.2 Ostatní herní činnosti jednotlivce

3.2.1 Přihrávka

V současné době je především v mužském vrcholovém volejbalu kladen důraz na tvrdost a přesnost umístění podání, což zvyšuje nároky na kvalitu přihrávky, která se stává čím dál tím náročnější činností.

Přihrávka je prvním odbitím míče ve vlastním poli (s výjimkou té situace, kdy míč je tečován vlastním blokem). Jde o odbití míče letícího od soupeře záměrně usměrněné na spoluhráče (nebo do prostoru, kam se spoluhráč přemístí) tak, aby mohl provést nahrávku, či jinou herní činnost jednotlivce. (Buchtel, 2005)

Přihrávání, jako HČJ, již neznamena výhradně odbíjení obouruč spodem. Se změnou pravidel o prvním odbití míče od soupeře je technika přihrávání variabilnější a důraz je kladen na přesnost. Z toho důvodu je výhodné plachtící podání a míče zdarma přihrávat odbitím obouruč vrchem. (Císař, 2005)

Z hlediska technicko-taktické stránky rozlišujeme přihrávky podle:

- a) způsobu odbití
  - odbitím obouruč spodem
  - odbitím obouruč vrchem
- b) herní situace
  - přihrávku po podání, která bývá označována jako příjem podání

- přihrávku v průběhu roze hry – po různých herních činnostech jednotlivce, provedených soupeřem, při kterých míč přeletěl síť a po vlastním bloku.

c) směru letu míče

- přihrávku na nahrávače v přeních zónách hřiště
- přihrávku na vbíhajícího nahrávače ze zadních zón hřiště
- přihrávku k útočnému úderu, tzv. na první

3.2.2 Nahrávka

Nahrávka je usměrnění přihraného míče na spoluhráče se záměrem umožnit mu co nejlepší pozici pro přípravu útočného úderu. Je to vlastně zpřesněná přihrávka k útoku. Nahrávka je druhým odbitím míče ve hře. (Sobotka, 1995)

Nahrávku řadíme mezi HČJ plnící převážně úkoly útoku, protože předchází útočnému úderu. Tuto HČJ realizují ve vrcholovém volejbalu specialisté – nahrávači. Nahrávači jsou a vždy budou „mozky“ týmu a na jejich tvořivosti a kvalitě závisí způsob hry celého týmu. Důležité pojmy ve spojení se slovem nahrávka jsou přesnost, rychlost a překvapivost. Ty dohromady tvoří kvalitní nahrávku. Čím přesnější, rychlejší a překvapivější nahrávka je, tím je kvalitnější i útočný úder a tím těžší pozici má družstvo soupeře při blokování a obraně v poli.

Z hlediska technicko-taktické stránky rozlišujeme nahrávky podle:

- způsobu odbití – nahrávka odbitím obouruč vrchem (na místě, ve výskoku), nahrávka odbitím obouruč spodem, nahrávka odbitím jednoruč vrchem
- směru letu míče – nahrávka před sebe, nahrávka za sebe
- výšky a rychlosti letu míč – dlouhá vysoká nahrávka, dlouhá rychlá nahrávka (tzv. dlouhá vystřelená), krátká rychlá nahrávka (tzv. krátká vystřelená), rychlá nahrávka nad sebe (tzv. rychlík)
- úhlu, který svírá křivka letu míče se sítí – nahrávka rovnoběžně se sítí, nahrávka směřující od sítě na hráče zadní řady a nahrávka ze zadních zón směřující k síti
- hráče, který nahrávku provádí – nahrávka předního nahrávače, nahrávka vbíhajícího nahrávače, nahrávka jiného hráče z družstva.

3.2.3 Útočný úder

Útočný úder je HČJ plnicí převážně úkoly útoku. V současném pojetí moderního volejbalu má nezastupitelnou úlohu, neboť je nejpodstatnější herní činností pro získání bodu. V současné době se kladou velké nároky na výšku, ve které je útočný úder prováděn a na razanci úderu. Čím je rychlost letu vyšší, tím obtížněji se soupeři míč vybírá.

Podle Buchtela (2005) popisujeme útočný úder jako odbití míče do pole soupeře během roze hry, prováděné nejčastěji jednoruč ve výskoku s cílem znemožnit soupeři udržení míče ve hře a tak dosáhnout bodu pro své družstvo.

Z taktického hlediska je třeba útočný úder uskutečňovat z místa, které je pro smečáře nejvýhodnější, do nejslabších míst soupeřovy obrany. (Hančík, a kol., 1982)

Z hlediska technicko-taktické stránky rozeznáváme útočný úder:

- a) podle způsobu odbití
  - odbitím jednoruč vrchem dlaní
  - odbitím jednoruč a obouruč vrchem prsty (ulití)
- b) podle polohy těla vzhledem k rovině sítě
  - čelem k síti
  - bokem k síti
  - s otočkou
- c) podle křivky a rychlosti letu míče
  - smeč
  - dražv
  - lob
- d) podle činnosti, která útočnému úderu předchází
  - útočný úder po nahrávce u sítě
  - útočný úder po nahrávce z pole
  - útočný úder po přihrávce
  - útočný úder po míčích letících od soupeře
- e) vzhledem k soupeřově obraně na síti
  - útočný úder bez bloku
  - útočný úder proti bloku

4. Herní kombinace

Herní kombinace je záměrná, časově a prostorově sladěná spolupráce dvou nebo více hráčů při řešení taktických úkolů družstva. Herní kombinace tvoří mezičlánek mezi herními činnostmi jednotlivce a vlastní hrou. Dělí se na obranné a útočné, které se ve hře neustále střídají. Použití jednoduchých nebo složitých herních kombinací ve hře ovlivňuje fyzická a technicko-taktická vyspělost i psychická připravenost hráčů, ale i hra soupeře. Zvládnutí určité herní kombinace předpokládá, že hráči ovládají v dostatečné míře všechny potřebné herní činnosti jednotlivce, a že ji musí v dostatečné míře zvládnout všichni zúčastnění hráči.

Herní kombinace dělíme:

- 1) herní kombinace plní převážně úkoly útoku
- 2) herní kombinace plní úkoly útoku i obrany
- 3) herní kombinace plní převážně úkoly obrany

4.1 Útočné herní kombinace

bez signálu:

- s nahrávačem přední řady
- s vbíhajícím nahrávačem zadní řady
- s útokem po nahrávce z pole
- s útokem po přihrávce

jednoduché signály-s nahrávačem spolupracuje jen jeden hráč:

- s útokem po krátké rychlé nahrávce
- s útokem po vystřelené nahrávce
- s útokem po rychlé nahrávce s oběhnutím nahrávče

složitě signály-s nahrávačem spolupracují dva a více hráčů:

- bez výměny míst jednotlivých hráčů
- s výměnou míst (s křížením)

(Rybniček, 2007)

4.2 Herní kombinace plnicí úkoly útoku i obrany

Tato skupina kombinací má za úkol vytvořit podmínky pro to, aby se eliminovala úspěšnost soupeřova útoku. Zároveň však musí vytvořit optimální podmínky pro založení vlastního útoku. (Buchtel, 2005)

vyčkávací postavení 3-3:

účelem těchto kombinací je zaujmout co nejvýhodnější postavení ve vlastním poli vzhledem k následující připravované kombinaci. Vyskytují se po vlastních podáních a jinak odbitých míčích k soupeři. Optimální rozestavení hráčů je 3-3 (tři hráči na síti a tři v poli). Hráči stojí čelem k síti, přední řada je 1 metr od sítě s krajní hráči 1 metr od postranní čáry. Zadní řada asi 2,5-3 metry od čáry koncové.

postavení při podání soupeře:

rozmístění hráčů pro příjem podání vytváří výchozí podmínky pro zahájení útoku. Podle počtu hráčů přijímajících podání se používá: *postavení 5-1*, kdy nahrávač přední řady je u sítě v zóně III (II, IV) a 5 hráčů je rozestaveno v poli ve tvaru písmene W. V případě vbíhajícího nahrávače vbíhá nahrávač ze zóny I, VI a V. V situaci, kdy v poli přihrává čtveřice hráčů, mluvíme o *postavení 4-2*. V postavení s nahrávačem přední řady v zóně III a II tvoří čtveřici v poli tři hráči zadní řady s jedním hráčem přední řady při vyrazení útočícího hráče z přihrávky. S vbíhajícím nahrávačem ze zón I, VI a V je čtveřice hráčů v poli složena ze dvou hráčů přední a dvou hráčů zadní řady. *Postavení 3-3* se používá je-li nahrávač v přední řadě v zóně II, III a IV. Po podání soupeře se nahrávač přemísťuje do zóny II stejně jako je-li hráčem zadní řady a vbíhá ze zadních zón. *Postavení 2-4* se používá výjimečně.

4.3 Obranné herní kombinace

Útok není vždy ukončen v poli soupeře, a proto je nutná herní kombinace obranná. Jejich úspěšnost spočívá ve vzájemné spolupráci všech hráčů jak v poli, tak na síti. Obě části jsou navzájem závislé, neboť postavení na síti určuje postavení v poli. Úkolem bloku je vymezit určitou část pole, do kterého nemůže dopadnout prudký míč. Obrana v poli potom zaujme postavení, aby pokryla zbývající část hřiště.

Postavení hráčů při obranných kombinacích dělíme na:

- a) postavení při vykrývání útočícího spoluhráče
- b) postavení proti útoku soupeře

ad a).

V situaci, kdy je míč blokem odražen zpět, je nutné vykrýt prostor v blízkosti smečáře, aby se mohlo pokračovat v následném útoku. Míče odražené dále do pole poskytují více času ostatním hráčům přihrát a založit útočnou kombinaci. Podle druhu používaných útočných kombinací může být smečář vykrýván dvěma až třemi hráči. (Kaplan, 1999)

Vykrývání vlastního smečáře dvěma hráči

Při útoku ze zóny IV po nahrávce ze zóny III vykrývají prostor za smečářem jednak nahrávač, který první zná místo útoku, a druhým vykrývajícím je zadní hráč na stejné straně. To stejné platí i pro útok ze zóny II. Při útoku ze zóny III vykrývá smečáře opět nahrávač a hráč zadní řady na stejné straně. V případě nahrávky ze zóny II k útoku ze zóny IV je jedním z vykrývajících hráčů hráč zadní řady na stejné straně a druhým střední neútočící hráč přední řady.

Vykrývání vlastního smečáře třemi hráči

Při kvalitním bloku se posiluje vykrytí dalším hráčem. Při útoku ze zóny IV a II po nahrávce ze zóny III vykrývá především nahrávač spolu s hráčem zadní řady na stejné straně a středním hráčem zadní řady. V případě, že nahrávač nahrává ze zóny II do zóny IV, neúčastní se vykrývání a prostor za smečářem hlídají střední hráč a hráč zadní řady na stejné straně spolu s neútočícím středním hráčem přední řady

ad b).

Podle řídicího významu bloku rozeznáváme kombinace:

- ❖ **bez bloku** – používá se v situacích, kdy soupeř nemůže tvrdě útočit a volí nouzové přehraní míče přes síť. Bránící družstvo zaujímá většinou postavení jako při příjmu podání v pěti hráčích tak, že nahrávač zůstává u sítě v zóně III nebo II. Jestliže nahrávač vbíhá, odstupují všichni tři hráči přední řady a zadní hráči kryjí zadní část hřiště.

❖ **s jednoblokem** – jednoblok se používá v případech, kdy se nepředpokládá tvrdý útok, tedy proti méně zdatným smečářům, na vyšší úrovni tehdy, když útočné kombinace zvláště na signál jsou provedeny tak rychle, že blokující hráči se nestačí seskupit do dvojbloku. Jednoblokem blokuje obvykle hráč, který stojí proti smečáři, ostatní hráči přední řady odstupují do postavení 1-2-3 (počet blokujících hráčů-počet hráčů, kteří tvoří druhou řadu-hráči v řadě nejdále od sítě).

❖ **s dvojblokem** - používají se většinou proti útočnému úderu z normální vysoké nahrávky. Dvojblok je seskupován nejčastěji v krajních zónách u sítě. Blokující hráči kryjí nad sítí širší prostor ve směru útočného úderu a vytváří stín bloku. Čtyři hráči tvoří obranu v poli, která se může vyskytovat v několika variantách:

- *varianta 2-1-3 se středním hráčem za blokem* – v okamžiku, kdy blokující hráči zahajují seskupování bloku, vybíhá střední hráč vykrývat prostor za blokem. Jeden zadní hráč u postranní čáry očekává přímý útok, druhý pak diagonální útok vedle dvojbloku (odehrává i míče letící přes blok do střední zadní části pole). Hráč přední řady, který neblokuje, odstupuje od sítě asi 1m za útočnou čáru tak, aby mohl vybírat míče letící ostrou diagonálou.

- *varianta 2-1-3 s krajním zadním hráčem za blokem* – prostor za blokem vykrývá krajní zadní hráč na stejné straně, střední zadní hráč se pak posune blíže k postranní čáře a zbývající hráči kryjí levou (pravou) část pole. Při postavení s dvojblokem v zóně III se ke střednímu přemísťuje ten krajní hráč, z jehož strany přilétá nahrávka soupeře.

- *varianta s neblokujícím hráčem přední řady* – prostor za blokem vykrývá hráč přední řady, který neblokuje. Odstupuje od sítě k útočné čáře za středního blokaře. Útok podél postranní čáry vybírá levý zadní hráč v zóně V, hráč ze zóny I kryje ostrou diagonálu a střední zadní hráč kryje zónu VI. Tato varianta se osvědčuje více při útocích z krajních zón, avšak míče smečované do prostoru, odkud se přední hráč přemístil, se obtížně vybírají.

- *varianta 2-0-4 bez vykrývání prostoru za blokem* – použití této varianty je výhodné za předpokladu, že je postaven kvalitní blok a soupeř nevyužívá úderů do středu hřiště. Krajiní zadní hráč kryje útok podél postranní čáry, střední zadní hráč se posouvá na vzdálenost 1-1,5m k zadní čáře na kraj stínu bloku více k diagonálnímu rohu a zbývající hráči zadní a přední řady kryjí vedle dvojbloku pravou nebo levou část pole. Ulívku od soupeře ze zóny II a III musí krýt hráč ze zóny V.

❖ **s trojblokem** – nejčastěji se vyskytují v zóně III. Nejsou vyloučeny z taktických důvodů ani v krajních zónách. Používají se proti vyspělým smečářům s prudkým úderem z vyšší nahrávky. Trojblok vytváří kompaktní obranu na síti, větší blokový stín, ale pro 3 hráče v poli je krytí náročnější.

- *varianta 3-2-1* – hráči ze zóny I a V stojí asi 1m za útočnou čarou u postranních čar a hráč v zóně VI uprostřed hřiště 1,5 od zadní čáry. Při této variantě jsou odkryty především rohy a střed hřiště.

- *varianta 3-1-2* – v případě, že soupeř střídá dlouhé a krátké smeče a také ulívá, prostor za dvojblokem vykrývá střední zadní hráč a zadní hráči se dělí o prostor v zadní části hřiště.

- *varianta 3-0-3* – při této variantě jsou hráči zadní řady téměř na stejné úrovni, spíše v mírném oblouku se střením zadním hráčem mírně vzadu (lajna). Každý z hráčů má za úkol bránit vlastní pruh hřiště za svým předním hráčem.

(Kaplan, 1999)

5. Charakteristika současného vrcholového volejbalu mužů

Volejbal se v posledních letech výrazně posunul, a to především v oblasti nároků na přesnost a důslednost provedení jednotlivých herních činností a na dodržování taktických úkolů při realizaci herních kombinací. Zvýšily se také nároky na kondiční úroveň vrcholových hráčů a na jejich psychiku – zvládnutí stresových situací a agresivní projev hráčů v utkání. (Buchtel, 2005)

Volejbal se bezesporu změnil. Právě změnám ve volejbalu se věnuje Haník (2008). Všímá si změn, které nastaly po zavedení nových pravidel, neboť je tomu přesně deset let od doby, kdy se v roce 1998 začala radikálně měnit volejbalová pravidla – zavedení libera, barevné míče, ale především bylo zavedeno nové počítání (sety do 25 beze ztrát). Díky tomuto počítání se zvýšil nárok na hráče v tom smyslu, aby byli neustále „v zápase“, neboť každé zaváhání a ztráta koncentrace je okamžitě potrestána bodovým únikem soupeře. Při „starém počítání“ bylo možné za nepříznivého stavu např. 5:9 (sety do 15) „zakonzervovat“ stav pravidelným ztrátováním třeba na 2-3 minuty a čekat na soupeřův herní výpadek, který by umožnil srovnání bodového stavu. Ted' se stav nedá zakonzervovat, protože ze stavu 5:9 je při pravidelném ztrátování během pár okamžiků stav 15:19 za kterého už je velmi obtížné se na soupeře bodově dotáhnout, neboť do konce setu zbývá již velmi málo času. Tímto se zvýšil i psychický tlak na hráče, protože doslova každý míč může být pro výsledek setu rozhodující. A především tím, že každá chyba znamená bod.

Z hlediska techniky herních činností jednotlivce se provedení jednotlivých činností ustálilo na vysoké úrovni.

Přihrávka - tlak na techniku přijímajících hráčů ze zvýšil jako důsledek zvýšené úrovně podání. Hráči se musejí vyrovnat jak s tvrdým smečovaným servisem, jehož rasance se velmi zvýšila, tak i s technickým naskočeným plachtícím podáním, které se v dřívějších dobách používalo velmi zřídka. V současné době tedy hráči na vrcholové úrovni musejí mít téměř dokonale zvládnutou techniku přihrávky.

Nahrávka - zvýšila se především rychlost nahrávky do zón II a IV. Nahrávači zapojují do útočných kombinací hráče v zóně VI, který útočí tzv. "pipe".

Útočný úder - co se týče technické stránky, tak nedošlo k výraznému posunu v provedení útočného úderu, které se již delší dobu ustálilo na vysoké úrovni.

Blokování - rovněž úroveň blokování je velmi vysoká již delší dobu.

Vybírání - změna pravidel umožnila vybírání odbitím vrchem. V současné době je možné provést první odbití míče letícího od soupeře i nečistě. Vzhledem k rychlosti nahrávky dochází často k útoku proti nekompaktnímu bloku, čímž tak stouply nároky na polaře. V moderním volejbalu na vrcholové úrovni se počítá se zákrokem v poli i v situaci s vlastním jednoblokem.

Podání - z hlediska technické stránky můžeme u podání pozorovat posun od plachtícího podání k různým druhům smečovaných podání ve výskoku. Zvýšila se rasance a preciznost provedení. Hráči jsou schopni používat několik druhů podání, které jsou schopni používat podle momentální taktiky týmu. Použití jednotlivých druhů podání závisí na vyspělosti hráče, na bodovém stavu, na způsobu hry soupeře.

Vývoj taktiky podání rozdělil družstva podle toho, jakým způsobem je hrají:

- agresivní hra na podání a na to navazující kvalitní obrana na síti i v poli
- jisté podání provedené různými způsoby a na to navazující vysoce kvalitní obrana poli (v této variantě většinou přijímá soupeř kvalitněji a blok není tak úspěšný)
- taktické varianty podání dle vývoje utkání (zde záleží na vyspělosti hráčů i družstva a na způsobu hry soupeře) (Buchtel, 2005)

6. Perspektivy mužského vrcholového volejbalu

Z hlediska perspektivy vývoje vrcholového volejbalu mužů se budou uplatňovat hráči s technicky zvládnutými a zažitými herními činnostmi jednotlivce. Tím dostanou možnost projevit svoji výjimečnost v různé úrovni technické vyspělosti. Půjde o tzv. nadstavbu, kterou představuje: časování útoku, různé technické varianty útoku, různé způsoby odbítí ve hře v poli různé způsoby nahrávky (bokem, více nad hlavou, delší kontrola s míčem s rychlejším vypuštěním míče z prstů apod.). (Buchtel, 2005)

Lze říci, že je malá pravděpodobnost výrazných či zásadních změn v technicko-taktické stránce hry.

Haník (2008) se domnívá, že se stále více budou uplatňovat hráči s vynikající kondicí doprovázenou precizním provedením herních činností jednotlivce založených na herní univerzálnosti. Což jenom dokazuje to, že v současné době kralují volejbalovým palubovkám např. Nalbert, Grbič, Giba, Papi, Vujevič, tedy hráči menších postav splňující výše popsané podmínky, které navíc charakterizuje vysoká psychická odolnost.

7. Sportovní výkon

Dovalil (1991) definuje sportovní výkon jako aktuální projev specializovaných schopností sportovce (výsledek adaptace) v uvědomělé činnosti zaměřené na řešení pohybového úkolu, který je vymezen pravidly daného sportovního odvětví, resp. disciplíny. Je-li třeba podávat sportovní výkon, mluvíme pak o sportovní výkonnosti.

Sportovní výkonnost je schopnost opakovaně podávat sportovní výkon poměrně stabilní úrovně vzhledem k dosažené trénovanosti.

Sportovní výkon ovlivňují tyto faktory:

- somatické - výška, hmotnost, složení těla, talent
- psychické - motivace, anticipace, volní, poznávací, emoční procesy
- taktické - řešení pohybových úkolů, účelné využívání techniky

- kondiční - silové, vytrvalostní, rychlostní, obratnostní, schopnosti
- vnější podmínky - prostředí přírodní podmínky, divácká kulisa
- připravenost k výkonu - soubor především psychických schopností sportovce podat sportovní výkon odpovídající úrovni výkonnostní kapacity

Sportovní výkon představuje aktuální momentálně realizované chování sportovce v situaci utkání nebo soutěže. (Ejem, 1993)

Volejbal patří do skupiny soustřeďující sportovní výkony kolektivní společně např. s házenou, fotbalem a basketbalem.

8. Herní výkon ve volejbalu

Herní výkon je výsledek činností a chování hráčů v průběhu určité sportovní hry. Sportovní hra je charakterizována současnou činností dvou soupeřících kolektivů nebo jednotlivců, kteří se snaží prokázat převahu nad soupeřem pomocí ovládnutí jednoho společného předmětu. Družstvo (jednotlivec), které ovládá daný předmět lépe a častěji, a tak ve své podstatě podává kvalitní výkon, nemusí být v konečném výsledku vítězem. Pouze konečný výsledek utkání je rozhodujícím měřítkem sportovní hry. Při hodnocení herního výkonu pro potřeby trenérů nebo volejbalových teoretiků je třeba detailnějšího rozboru činností jednotlivých hráčů a kolektivu – HČJ a herních kombinací.

8.1 Struktura herního výkonu ve volejbalu

Volejbal je hra kolektivní. V týmových hrách proti sobě soutěží dvě družstva, která jsou složena z individualit. Tyto individuality mají společný cíl, a proto dohromady tvoří jednolitý celek, protože se jednotliví hráči navzájem potřebují. Z tohoto důvodu se nemůžeme zabývat pouze herním výkonem celého družstva, ale musíme vycházet z herního výkonu jednotlivce.

8.1.1 Individuální herní výkon

Individuální herní výkon tvoří suma herních dovedností. Je podmíněn více faktory, které ho v různé míře pozitivně nebo negativně ovlivňují. Individuálně odlišné výkonové předpoklady a individuálně odlišný stupeň vývoje participace způsobuje, že hráči realizují objektivně stejné požadavky s rozdílnou kvalitou. Faktory působí v různých rovinách, na jednotlivých výkonnostních úrovních nemají stejný význam. Ovlivňování finálního výkonu je však dané jejich vzájemným poměrem. (Přidal, Zapletalová, 2003)

Tyto faktory můžeme rozdělit do několika skupin. Jsou to převážně:

- a) biologické faktory
- b) motorické faktory
- c) psychické faktory
- d) sociální faktory
- e) deformační faktory

a) biologické faktory

Do této skupiny můžeme zařadit tři hlavní faktory, které zásadním způsobem ovlivňují hráčův individuální výkon:

Somatické předpoklady

V praxi se somatické charakteristiky sportovců běžně vyjadřují pomocí tělesné výška a hmotnosti těla. Obě slouží i jako orientační ukazatele pro posouzení vývoje mladých sportovců. Srovnáním se stejnými charakteristikami rodičů lze zjišťovat genetické předpoklady při predikci talentu a vývoje sportovce hlavně ve specializacích, kde výška těla či hmotnost patří k limitujícím faktorům výkonu. Právě výška těla je ve vrcholovém volejbalu výrazně určujícím faktorem. V současnosti osciluje v průměru kolem 200 cm, a to i v kadetských výběrech (samozřejmě jsou rozdíly mezi jednotlivými hráčskými posty, např. libero a blokař). To ale neznamená že by ve vrcholovém volejbalu neměli uplatnění hráči měřící např. kolem 190 cm. Pokud mají hráči brilantně zvládnuté HČJ a jsou dostatečně psychicky odolní, mohou ve vrcholovém volejbalu hrát významnou roli. Dokladem toho jsou hráči typu Papiho a Giby, kteří i přes menší postavu patří dlouhodobě k absolutní špičce světového

volejbalu. Kromě výšky je také velmi důležitá délka končetin. Pro nás je z tohoto hlediska důležitý dosah hráče ve stoji, který se pohybuje okolo 265 cm.

Funkční předpoklady

Volejbal je rychlostně silový druh sportu, k energetickému krytí dochází převážně anaerobním alaktátovým systémem. Přibližně 90 % energie je dodáno systémem ATP-CP a asi 10 % systémem LA-O₂. Hodnoty VO₂ max se pohybují kolem 52-56 ml.kg⁻¹.

Věk hráče

V současném vrcholovém sportu se až na výjimky začíná opouštět trend výrazného snižování věku vrcholové výkonnosti. I když věk dnešních vrcholových sportovců je samozřejmě nižší než před cca dvaceti lety. Volejbal je specifický v tom, že klade na jednu stranu velké nároky na dynamiku a výbušnost, která dosahuje maxima právě v období kolem dvaceti let, ale na druhou stranu je třeba k vrcholovému výkonu získat dostatek zkušeností, psychickou odolnost a další vlastnosti, které hráč nabude až léty hraní. Aby hráč dlouhodobě podával výkon vysoké úrovně nestačí mu jen fyzické předpoklady, kterými disponují mladí hráči, ale musí tzv. „volejbalově dozrát“. Samozřejmě, že ve vrcholovém volejbalu najdeme mladé jedince, kteří mají výborné fyzické parametry, volejbalové myšlení a psychickou odolnost. Proto není výjimkou, když najdeme špičkového hráče, kterému je 19, nebo naopak 36letého.

b) motorické faktory

Mezi motorické faktory řadíme úroveň rozvoje pohybových schopností (kondiční a koordinační) a herních dovedností. Z kondičních schopností jsou pro volejbal důležité jak schopnosti silové, rychlostní, tak i vytrvalostní.

Ze silových schopností je pro volejbal nejdůležitější síla rychlá a výbušná (expozivní). Ta jako schopnost spojená s překonáváním nemaximálního odporu vysokou až maximální rychlostí, může být realizována při dynamické (koncentrické) svalové činnosti.

Mezi rychlostní schopnosti řadíme rychlost reakční (spojená se zahájením pohybu), rychlost acyklickou (rychlost jednotlivých pohybů), rychlost cyklickou (je dána vysokou frekvencí opakujících se stejných pohybů) a rychlost komplexní (nejčastěji se vyskytuje jako rychlost lokomoce). Jedinec s vysokou úrovní jedné

rychlostní schopnosti nemusí mít automaticky vysokou úroveň rychlostních schopností ostatních. (Dovalil, 2002)

Pro volejbal je vhodná přítomnost všech složek rychlosti.

Z vytrvalostních schopností je pro volejbal nejdůležitější rychlostní vytrvalost. Rychlostní vytrvalost je schopnost vykonávat pohybovou činnost absolutně nejvyšší intenzitou co možná nejdéle – do 20 až 30 s. Energeticky je podložena aktivací ATP-CP systému.

c) psychické faktory

Mezi psychické faktory zahrnujeme kognitivní, motivační, emoční a volní procesy, které také ovlivňují realizaci herních dovedností. Mezi psychické faktory patří i osobnostní vlastnosti hráče.

d) sociální faktory

Nelze dosáhnout toho, aby hráči družstva byli izolováni od vnějšího vlivu různých sociálních skupin. A to jak vlivu pozitivního, tak negativního. Na výkonu se proto např. projeví, pokud má hráč problémy s vedením klubu, ve škole, v rodině nebo třeba i hádka s přáteli a další zdánlivě nesouvisející skutečnosti. Samozřejmě, že také dochází k sociálním interakcím uvnitř družstva, které významnou měrou ovlivňují výkon celého družstva. Občas může být hráč, jenž na první pohled nedosahuje výkonnosti, které by měl, velmi důležitým článkem týmu, protože má vysokou sociální inteligenci a dokáže družstvo stmelit, nabudit, motivovat, urovnat rozpory mezi spoluhráči, atd.

e) deformační faktory

Deformační faktory souvisí s psychickou stabilitou. Mají negativní vliv na všechny funkce hybného systému a vedou k porušení koordinace. Rušivé vlivy vznikají působením vnějších faktorů (významnost zápasu, podmínky pro hru) i vnitřních faktorů (astenické emoce, svalová práce). (Přidal, Zapletalová, 2003)

Individuální herní výkon hráče volejbalu je rozložen na jednotlivé složky, herní činnosti jednotlivce, které jsou v průběhu utkání sledovány a poté vyhodnoceny statistickou analýzou. Hodnocení kvality jednotlivých složek se sice uskutečňuje

subjektivním posouzením, ale zařazení do několika předem definovaných kvalitativních stupňů, s předem stanoveným koeficientem důležitosti, umožňuje relativně objektivní hodnocení. Takto se získá zjednodušená forma kvality herních činností jednotlivce, která je často vyjádřena procentuální úspěšností, ve které jsou brány v úvahu pouze absolutně úspěšné či neúspěšné míče.

8.1.2 Kolektivní herní výkon

Týmový nebo také kolektivní herní výkon je výsledkem společné činnosti jednotlivých hráčů, kterou ovlivňují sociálně psychologické determinanty a determinanty činnostní. Kolektivní výkon je sice založen na výkonech jedinců, ale jeho výsledná úroveň je dána kvalitou vzájemné provázanosti výkonů jednotlivců v rámci družstva. Z tohoto hlediska je pro kolektivní výkon velmi důležité složení družstva a jeho vnitřní struktura. Účinnost individuálního herního výkonu se zapojením do týmového výkonu může mnohonásobně zvýšit nebo naopak snížit. Výkon družstva v nemalé míře ovlivňuje svým výkonem družstvo soupeře.

Týmový herní výkon tedy není přímo závislý na kvalitě individuálního herního výkonu. Jeho základní složkou je sice individuální herní výkon, který je výsledkem herních činností jednotlivce, ale protože se jedná o činnost sociomotorickou, uskutečňuje se na základě vztahů kooperace (pozitivních vztahů spolupráce) a kompetice (antagonistických vztahů-soupeření) v družstvu. Pro trenérskou praxi z toho vyplývá, že je důležité složení družstva a rozdělení hráčských rolí. Kvalita kolektivního herního výkonu se zvyšuje s množstvím zkušeností družstva, kdy jsou jednotliví hráči schopni anticipace chování svých spoluhráčů i soupeře. Kolektivní výkon je mnohdy ovlivněn psychosociálními aspekty uvnitř družstva. (Dopita, 2005)

Nezřídka se stává, že družstvo, které je výkonnostně slabší porazí soupeře díky „dobré partě“ a velké soudržnosti a bojovnosti týmu.

8.2. Význam rozboru herního výkonu

Hodnocení herního výkonu se využívá k:

- diagnóze silných a slabých stránek družstva,
- plánování a kontrole efektivity tréninku,

- plánování a hodnocení systému a strategie hry,
- motivaci a informovanosti hráčů,
- srovnávání s výsledky ostatních družstev,
- předvídání vývojových tendencí ve volejbale,
- hodnocení jednotlivých utkání i dlouhodobé soutěže,
- špionáži soupeře – tzv. „scoutingu“.

Pro hodnocení týmového výkonu družstva se většinou využívá poměr mezi počtem vítězství a počtem porážek. Při sledování herního výkonu družstva se pozornost také zaměřuje na četnost herních činností jednotlivce a jejich úspěšnost, na četnost a úspěšnost herních kombinací, na pohybovou aktivitu hráčů v utkání, na délku trvání utkání jednotlivých setů a úseků hry u sítě i v poli, na četnost výskoků, rozeher apod.

9. MS kadetů 2003 v Thajsku

Osmé mistrovství světa ve volejbalu kadetů se konalo od 5.7 do 13.7.2003 v Thajském Supan Buri, které se nachází pouhých 90 minut od mezinárodního letiště v hlavním městě Thajska Bankoku. Z našeho pohledu by se dalo říci, že šlo opět o exotickou destinaci, neboť předchozí dvě kadetská mistrovství světa se konala v Saudské Arábii a Egyptě. Celé mistrovství bylo sehráno ve velmi těžkých klimatických podmínkách. Teplota, která se neustále pohybovala okolo 25-30 °C, byla doprovázena všudypřítomnou vlhkostí vzduchu, která neklesala pod 70%.

9.1 Herní systém mistrovství

Šampionátu se zúčastnilo 16 týmů, které byly rozděleny do čtyřech základních skupin A-D po čtyřech účastnících. Každý tým se utkal se všemi týmy, které měl přiděleny ve skupině. Tzn. že každý tým v základní skupině sehrál tři utkání, což znamená že v základní části se odehrálo celkem 24 utkání. Poslední týmy ze základních skupin (A4,B4,C4,D4) opouštějí šampionát na 13.-16. místě. Ostatní týmy postupují do play-off.

Vítězové skupin (A1,B1,C1,D1) se utkali mezi sebou o nasazení do čtvrtfinále. O složení dvojic rozhodnul los. Týmy, které se umístily v základní skupině na druhém a třetím místě (A2,B2,C2,D2,A3,B3,C3,D3) tvořily tzv. "play-off eliminační skupinu". Týmy byly losem rozděleny do dvojic (A2,B2,C2,D2 x A3,B3,C3,D3), přičemž zápasy týmů, které se utkali již v základní skupině byly zakázány. Pro poražené šampionát končí s konečným umístěním na 9.-12. místě. Vítězové postoupili do čtvrtfinále, kde byli podle příslušného klíče přiřazeni k týmům A1,B1,C1,D1, čímž vytvořili čtvrtfinálové dvojice. Poražené týmy ze čtvrtfinále hrály o konečné 5.-8. místo. Vítězové postoupili do semifinále. Po tuhých bojích, které se na šampionátu odehrály, sem nakonec postoupily týmy Brazílie, ČR, Indie a Íránu. Vítězové postoupili do finále, poražení se utkali o 3.-4. místo. Týmy v semifinále vytvořily tyto dvojice: Indie – Írán a ČR – Brazílie. V prvním semifinále se tedy utkaly týmy Indie a Íránu. Oba týmy vyhrály svoji základní skupinu, nicméně družstvo Indie (vítěz skupiny C) do této doby ztratilo na šampionátu pouhopouhý jeden set a to v základní skupině s Brazílií. Írán (vítěz skupiny D) měl na svém kontě jeden prohraný zápas s Ruskem, který se odehrál ve skupině o nasazení vítězů základních skupin do čtvrtfinále. Indie proto v utkání byla mírným favoritem a podle předpokladů svého soupeře přehrála v poměru 3:1 na sety. Ve druhém semifinále proti sobě nastoupila družstva, která se umístila na 2. a 3. místě v základní skupině C, tedy týmy Brazílie a ČR. Do čtyřčlenného finále tak postoupila tři družstva z jedné základní skupiny a tedy i družstva, která se spolu již jednou utkala. Z prvního vzájemného měření sil vyšla vítězně Brazílie, která tým ČR zcela jednoznačně přehrála v poměru 3:0 na sety. I v semifinále potvrdila svoji převahu a tým ČR opět porazila 3:0. Tým ČR nakonec podlehl i v boji o třetí místo Íránu a obsadil tak na MS čtvrté místo. Finále se tak stalo utkáním „starých známých“. V základní skupině vyhrál tým Indie v poměru 3:1, proto Indie byla i mírným favoritem pro finálové střetnutí. Nicméně tým Brazílie dokonale oplatil soupeři porážku ze základní skupiny a ve finálovém utkání zvítězil 3:0, čímž se Brazílie stala mistry světa v kadetské kategorii v roce 2003.

10. Charakteristika sledovaných družstev

10.1 Česká republika

Shirt no	Last name	First name	Shirt name	Birthdate	Weight [kg]	Height [cm]	Spike [cm]	Block [cm]	Club
C	1	Hrazdira	Michal	Hrazdira	21.10.1985	83	195	345	325 Spartak Velké Meziříčí
	2	Fortuník	Ondřej	Fortunik	21.11.1986	89	196	321	310 Spartak Perštejn
	3	Čermák	Jakub	Cermak	6.III	75	199	340	321 Slavia Liberec
	4	Novák	Luboš	Novak	8.1.1985	85	193	326	315 Sokol Vysehrad Praha
	5	Veselý	Jakub	Vesely	2.9.1986	93	201	344	323 Dukla Liberec
	6	Fila	Tomáš	Fila	12.7.1985	90	198	335	320 Fatra Zlín
	7	Hrubý	Jan	Hruby	9.6.1985	80	196	335	319 VO Příbram
	8	Vencovský	Jakub	Vencovsky	14.1.1985	90	193	335	313 Dukla Liberec
	9	Kolář	Pavel	Kolar	3.2.1985	85	200	337	320 Fatra Zlín
	10	Moucha	Jiří	Moucha	12.4.1985	70	189	329	319 Spartak Perštejn
	11	Homola	Jiří	Homola	18.7.1985	70	184	322	318 Spartak Velké Meziříčí
L	12	Bence	Jiří	Bence	8.5.1985	83	188	328	308 Dukla Liberec

Družstvo ČR se na MS probojovalo z šestého místa, na kterém se umístilo na ME kadetů 2003 v Chorvatském Záhřebu. Celkově se jedná o vyrovnaný tým, který zdobí především bojovnost a vyrovnanost jednotlivých herních činností jednotlivce všech hráčů. Mnozí hráči z týmu již nastoupili k utkáním v extralize mužů (Veselý, Fila, Vencovský). Každý hráč v týmu má svoje přednosti a nedostatky. Dohromady ale vytvářejí velmi dobře fungující stroj. Tým je vyrovnaný, nad ostatními však vyčnívají dvě osobnosti – smečář a zároveň kapitán týmu Hrazdira a nahrávač Novák. Hrazdira je nepostradatelný pro tým především díky svému útočnému potenciálu a vůdcovským schopnostem. Je hráčem, který se nebojí vzít v kritických chvílích zodpovědnost na sebe. Svoji touhou neustále vyhrávat nejednou strhnul tým k výjimečným výkonům. O jeho komplexnosti a útočné síle svědčí i to, že na MS byl pátým nejvíce bodujícím hráčem, pátým nejlépe podávajícím hráčem, devátým nejlépe smečujícím hráčem a čtvrtým nejlépe přijímajícím hráčem. Nahrávač Novák se v individuálním hodnocení nahrávačů umístil na třetím místě. Novák je typem hráče, který je výjimečný svým profesionálním přístupem, který u této věkové kategorie nemusí být až tak obvyklý. Je rovněž výjimečný organizátor, který tým neustále povzbuzuje za jakéhokoli stavu a nikdy se nevzdává. Za zmínku určitě ještě stojí druhé místo libera týmu Benceho mezi nejlépe přijímajícími hráči, který jako výjimečný „hecíř“ přesně zapadl do týmu trenéra MUDr. Petra Judy.

10.2 Brazílie

Shirt no	Last name	First name	Shirt name	Birthdate	Weight [kg]	Height [cm]	Spike [cm]	Block [cm]	Club
	1 Barbosa	Douglas Silva	Douglas	25.3.1985	85	203	343	324	Banespa, Sao Paulo
	3 Coelho	Luiz Arazjo Zech	Luiz Zech	12.3.1985	80	196	330	310	Minas T.C., Belo Horizonte
	4 Machado	Thiago Antonio	T.Machado	19.1.1986	84	201	347	320	Banespa, Sao Paulo
C	5 Alves	Thiago Soares	Thiago	26.7.1986	88	194	330	308	Gremio Nautico Uniao
	7 Goncalves	Victor Gabriel da Silva	Victor	14.5.1985	88	197	326	310	Suzano, Sao Paulo
L	8 Paes	Fábio Luis Malachias	Fábio	15.3.1985	85	190	318	305	E.C. Pinheiros
	10 Oliveira	Breno Vasconcelos	Breno	11.1.1986	78	200	342	323	Minas T.C., Belo Horizonte
	12 Carvalho	Danilo Cruz de	Danilo	10.1.1985	100	202	353	327	Minas T.C., Belo Horizonte
	13 Pinto	Igor Braz Vilela	Igor Braz	29.7.1985	91	200	347	328	Minas T.C., Belo Horizonte
	14 Keller Junior	Moyses Cizotto	Moyses	17.5.1985	90	200	338	320	Circulo Militar Parana
	15 Almeida	Silmar Antonio de	Silmar	6.8.1986	89	200	336	315	Banespa, Sao Paulo
	16 Silva	Everaldo Lucena da	Everaldo	28.5.1985	83	194	318	303	Fluminense F.C., Rio de Janeiro

Brazílie je tým, který MS kadetů 2003 v Thajsku vyhrál. Na celém turnaji prohrála jediný zápas, a to s Indií v základní skupině. Ve finále však Indii tuto porážku oplátila a po zásluze se brazilští hráči stali mistry světa. Tým je složen z hráčů, kteří mají výborné somatické předpoklady, vysokou úroveň jednotlivých herních činností jednotlivce a především vynikající techniku. Hra Brazílie je založena především na výborném podání, rychlé hře a vynikajícím bloku. Výkony všech hráčů dosahují vysoké úrovně, přesto bych vyzdvihl blokaře Danila, který se stal nejlépe blokujícím hráčem celého MS. Tento hráč byl zároveň vyhodnocen jako druhý nejlépe podávající hráč. Tým vynikal především tím, že byl velmi vyrovnaný a útočná síla se mohla rovnoměrně rozložit mezi všechny hráče. Základ jejich výborného bloku byl jistě v kvalitě podání. Téměř všichni hráči používali tvrdý smečovaný servis, kterým velmi ztěžovali soupeři možnost překvapivého útoku. Soupeři tak často smečovali proti kompaktnímu dvojbloku až trojbloku. Opravdu se může zdát, že tento tým neměl slabín.

11. Používané metody hodnocení výkonu ve volejbalu

Ve volejbalu se v současnosti ve světě používají různé analýzy herního výkonu. I když odborníci ke shromažďování a zpracování údajů potřebných na objektivní analýzu herního výkonu jednotlivce i družstva přistupují různým způsobem, v zásadě se v názorech na metodologii hodnocení herního výkonu shodují. Orientují se na jednotlivé herní činnosti, jejichž počet se mění podle požadavků na celý hodnotící systém. Na hodnocení úrovně jednotlivých herních činností jednotlivce se používají hodnotící stupnice – bodovací škály – nejčastěji v rozsahu od tří do pěti bodů, přičemž třístupňové škály jsou objektivnější, pětistupňové informativnější. Rozsah stupnice pro hodnocení jednotlivých herních činností jednotlivce nemusí být v rámci jednoho sledování jednotný. (Buchtel a kol, 1988, Eom – Schultz 1992). Některé systémy registrují i jiné, pro hodnocení herního výkonu důležité parametry, jako např. směr útočného úderu. (Kaplan, 1984)

Analýza hry se uskutečňuje pozorováním a hodnocením činnosti hráče. Avšak vzhledem k velké složitosti a zvláště proměnlivosti herní situace se dosud nepodařilo stanovit jednotnou metodiku objektivního hodnocení, jehož výsledky by se daly spolehlivě používat jako kritérium pro vyhodnocování vztahů s ostatními faktory herního výkonu. Praxe ověřila různé postupy, které jsou svým charakterem a) subjektivní, b) objektivní

K subjektivním řadíme ty metody, v nichž je výkon hodnocen pouze pomocí celkového dojmu pozorovatele.

Mezi konkrétní subjektivní metody patří:

- metody bez pomoci jakéhokoli jiného prostředku
- metody využívající postupné srovnávání všech hráčů
- metody využívající speciálně připravených dotazníků
- metody využívající speciálně připravených hodnotících stupnic

Objektivní metody hodnotí výkon na základě zcela objektivně zjištěné kvality a kvantitativně buď v rámci turnajů hraných systémem-každý s každým, nebo objektivní analýzou hry.

Mezi konkrétní objektivní metody patří:

- statistický záznam
- grafický záznam
- magnetofonový záznam
- videozáznam

V případě tohoto postupu je výkon hráče rozložen na jednotlivé složky, nejčastěji na herní činnosti jednotlivce, které jsou v průběhu utkání sledovány.

Bodovací škály mohou mít následující charakter:

Třístupňová bodovací škála (vhodná pro všechny herní činnosti jednotlivce)

- ❖ Stupeň 1 – Vynikající provedení herní činnosti jednotlivce. Znamená získání bodu (útočný úder, blok, podání) nebo vytváří optimální podmínky pro hru vlastního družstva (přihrávka, vybírání, nahrávka).
- ❖ Stupeň 2 – Takové provedení herní činnosti jednotlivce, kterým ani vlastní ani soupeřovo družstvo nedosáhlo bodu. Rozehra pokračuje dál.
- ❖ Stupeň 3 – Chyba, která znamená bod pro soupeřovo družstvo

Čtyřstupňová hodnotící škála (vhodná pro všechny herní činnosti jednotlivce)

- ❖ Stupeň 1 – Vynikající provedení herní činnosti jednotlivce. Znamená získání bodu (útočný úder, blok, podání) nebo vytváří optimální podmínky pro hru vlastního družstva (přihrávka, vybírání, nahrávka).
- ❖ Stupeň 2 – Dobré provedení, které nevyústilo v bod. Takové provedení herní činnosti jednotlivce, které zachovává výhodu pro vlastní družstvo.

- ❖ Stupeň 3 – Špatné provedení, které nevyústilo v bod. Taková realizace herní činnosti jednotlivce vytváří špatné podmínky pro hru vlastního družstva a dobré pro hru soupeře.
- ❖ Stupeň 4 – Chyba, která znamená bod soupeře.

Pětistupňová hodnotící škála (vhodná pro všechny herní činnosti jednotlivce)

- ❖ Stupeň 1 – Vynikající provedení, znamená zisk bodu.
- ❖ Stupeň 2 – Dobré provedení, které nevyústilo přímo v bod. Takové provedení herní činnosti jednotlivce, které zachovává výhodu pro vlastní družstvo.
- ❖ Stupeň 3 – Průměrné provedení. Ani jedno družstvo nemá dobré podmínky na útok po příjmu podání nebo na protiútok.
- ❖ Stupeň 4 – Špatné provedení, které nevyústilo přímo v bod. Taková realizace herní činnosti jednotlivce, která vytváří špatné podmínky pro hru vlastního družstva.
- ❖ Stupeň 5 – Chyba, která znamená bod soupeře

Důležitý je i způsob registrace údajů. Pozorovatel si musí ujasnit, jestli chce hodnotit jednotlivé hráče nebo družstvo jako celek. Když chce vyhodnotit kvalitu herních činností jednotlivce v řetězci tak, jak ve hře následovaly za sebou, musí záznam vytvořit tak, aby věděl, jaká byla kvalita přecházející a následující herní činnosti jednotlivce.

Vyhodnocování výsledků je možné v absolutních (počtech) nebo i v relativních (procentech) hodnotách. Absolutní hodnoty je dobré využívat na vyhodnocení maximálně úspěšných a neúspěšných „koncových“ zásahů, tj. zásahů po kterých družstvo získá bod nebo jej ztratí. Umožňují přesně určit, na základě kterých herních činností jednotlivce družstvo vyhrálo, resp. prohrálo set nebo zápas. Relativní hodnoty

je vhodné využít pro prezentaci všech informací o kvalitě herních činností jednotlivce, které předcházely „koncovým“ zásahům, a doplňují přecházející výsledky.

Výkonem hráče v utkání rozumíme v našem případě projev hráče v utkání konkretizovaný plněním herních úkolů pomocí herních činností jednotlivce, hodnotitelný z hlediska techniky. Zaměřujeme se proto na herní činnosti jednotlivce spojené s odbíjením míče nebo se snahou hráče míč odbít. Výkon hráče pak hodnotíme jeho aktivitou, úspěšností hry, případně úspěšností hry při finálních herních činnostech jednotlivce a při přípravných herních činnostech jednotlivce. Grafický záznam se provádí do předem připravených tabulek s kolmými rubrikami nadepsanými sledovanými herními činnostmi jednotlivce. Objektivnosti zápisu prospívá odborná úroveň pozorovatele a jeho schopnost správně posoudit prováděnou herní činnost jednotlivce. (Mašek, 2005)

VÝZKUMNÁ ČÁST

1 Cíle a úkoly diplomové práce

1.1 Cíl diplomové práce

Provést rozbor a srovnání herní výkonnosti reprezentačního družstva kadetů ČR s družstvem Brazílie na MS kadetů 2003 v Thajsku z hlediska vybraných obranných herních činností jednotlivce – blokování, vybírání.

Naší snahou bylo porovnat úspěšnost blokování a vybírání mezi reprezentačními družstvy kadetů ČR a Brazílie.

1.2 Úkoly diplomové práce

- a) studium odborné literatury a konzultace s odborníky
- b) vybrat záznamy utkání reprezentačního družstva kadetů ČR a Brazílie na MS kadetů 2003 v Thajsku.
- c) provést analýzu videozáznamů a výsledky poznamenat do tabulek vytvořených pro jednotlivé zápasy
- d) vyhodnotit analyzovaná data pro příslušná družstva a zápasy
- e) zpracovat výsledky pozorování
- f) zhodnotit výsledky rozborů a stanovit závěry

2 Metodika práce

Základem metodiky práce je sledování videozáznamu vybraných utkání reprezentačního týmu kadetů ČR ročníky 1985-1986. Pro rozbor vybraných obranných herních činností jednotlivce (blokování, vybírání) jsem zvolil MS kadetů 2003 v Thajsku, kterého se reprezentační družstvo kadetů zúčastnilo.

Ve vybraných utkáních MS 2003 se zaměřím na konfrontaci úspěšnosti blokování a vybírání týmu ČR, a týmu Brazílie jakožto týmu, který má dlouhodobě jednu z nejlépe organizovaných obran na síti i v poli, což dokazuje dlouhodobými výsledky na MS a zároveň družstva, které na tomto MS kadetů zvítězilo.

Družstva budou porovnávána celkem v šesti zápasech, které byly na mistrovství sehrány: ve dvou vzájemných zápasech, v zápasech se stejným soupeřem a v zápasech s jiným soupeřem, pro minimalizování náhody a větší objektivitu. Ze zápasů se společným soupeřem jsem vybral utkání s týmem Indie se kterým se obě družstva v průběhu šampionátu utkala. Indie se zároveň umístila na MS na druhém místě. Dále pak porovnám úspěšnost blokování a vybírání družstev ČR a Brazílie ve čtvrtfinálových utkáních s různými soupeři (Austrálie resp. Rusko). Tímto vzniknou 3 skupiny zápasů, ve kterých budou mezi sebou porovnány celkové úspěšnosti vybraných obranných herních činností jednotlivce (blokování + vybírání) dosažené týmy ČR a Brazílie.

K získání dat pro závěry diplomové práce se využije metody nepřímého pozorování. To znamená, že se pořídí videozáznam z každého utkání a pomocí videotechniky a výpočetní techniky se jednotlivé zápasy analyzují a vyhodnotí s velkou přesností. Rozbor videozáznamu nám umožňuje si jednotlivé rozhry zastavit nebo si je pustit opakovaně.

Výběr zápasů vhodných k rozboru ze zmiňovaného mistrovství světa byl omezený, proto byla zvolena právě tato utkání a z nich vytvořen co nejúčinnější systém srovnání vybraných obranných HČJ družstev ČR a Brazílie.

Při zpracování dat je vhodná matematicko – statistická metoda, kde veškeré výsledky jsou vyjádřeny procentuálně s přesností na jednu desetinu.

2.1 Výběr utkání

Ve svojí práci jsem použil 6 videozáznamů z MS kadetů 2003 v Thajsku.

MS kadetů 2003 Thajsko

Vzájemné zápasy:

1) ČR – Brazílie	0:3 (-14, -14, -23)	5. července 2003, základní skupina
2) Brazílie – ČR	3:0 (20, 20, 19)	12. července 2003, semifinále

Zápasy se stejným soupeřem:

3) ČR – Indie	0:3 (-20, -15, -17)	7. července 2003, základní skupina
4) Brazílie – Indie	3:0 (22, 24, 19)	13. července 2003, finále

Čtvrtfinálové zápasy s různými soupeři

5) ČR – Austrálie	3:1 (-20, 16, 18, 19)	11. července 2003, čtvrtfinále
6) Brazílie – Rusko	3:2 (22, -17, 19, -20, 15)	11. července 2003, čtvrtfinále

2.2 Hodnocení blokování

Pro hodnocení blokování jsme vytvořili vlastní čtyřstupňovou škálu, která má následující značení:

B+ - úspěšný blok vedoucí k zisku bodu („na zem soupeře“, soupeř nedokáže udržet míč ve hře)

B1 - „nadražený“ blok, po kterém míč pokračuje v letu do hřiště blokujícího družstva, které následně může pokračovat ve hře

B2 - blok, při kterém je míč odražen zpět do pole soupeře a soupeř může pokračovat ve hře

B- - chybný blok vedoucí k přímému zisku bodu soupeře („vytlučený“ blok, blok v síti, blokováná nahrávka, blok takovým způsobem, po kterém družstvo nemá možnost vybrat míč tak, aby byl udržen ve hře)

Z těchto údajů jsme vypočetli procentuální úspěšnost blokování následujícím způsobem:

$$U (\text{úspěšnost}) = (\text{součet úspěšných pokusů} / \text{pokusy celkem}) \times 100 (\%)$$

Výsledek je uveden v procentech.

Za úspěšné pokusy byly považovány B+, B1, B2, protože tyto stupně hodnocení splňují hlavní úkoly blokování, kterými jsou sražení míče do pole soupeře tak, aby jej již nezpracoval (B+), zpomalení či změna směru útočného úderu soupeře tak, že blokující družstvo má možnost pokračovat ve hře (B1), přehrazení určitého prostoru nad sítí za účelem zabránit přeletu míče do vlastního pole (B2).

Zjišťovali jsme úspěšnost blokování ve dvou vzájemných zápasech, dále v zápase se stejným soupeřem a nakonec ve čtvrtfinálových zápasech, které družstva sehrála s jinými soupeři.

Ze dvou vzájemných zápasů jsme stanovili celkovou úspěšnost blokování ve vzájemných zápasech. Toho jsme dosáhli sečtením výsledků procentuální úspěšnosti blokování u obou družstev ve stanovených zápasech a výsledek vydělili příslušným počtem zápasů – u analyzovaných družstev jsme sledovali dva vzájemné zápasy = $(1.\text{zápas} + 2.\text{zápas} / 2)$.

Výsledné úspěšnosti blokování dosažené týmy ČR a Brazílie jsme mezi sebou porovnali.

2.3 Hodnocení vybírání

Pro hodnocení vybírání jsme vytvořili vlastní třístupňovou škálu, která má následující značení:

V1 – úspěšný zákrok v poli, který zabránil dopadu míče na zem a kterým byl míč zpracován tím způsobem, že bránící družstvo může zaútočit

V2 – úspěšný zákrok v poli, který zabránil dopadu míče na zem, bránící družstvo po tomto zákroku však již nemůže zaútočit (míč odražený do pole soupeře, po vybrání přehrání míče „zadarmo“)

N – neúspěšný zákrok v poli vedoucí k přímému zisku bodu soupeře (vybrání takovým způsobem, po kterém nebylo možné pokračovat ve hře, hráč se nedotkl míče)

Z těchto údajů jsme vypočetli procentuální úspěšnost vybírání následujícím způsobem:

$$U (\text{úspěšnost}) = \text{počet úspěšných pokusů} / \text{pokusy celkem} \times 100 (\%)$$

Výsledek je uveden v procentech.

Za úspěšné pokusy byly považovány V1 a V2 protože tyto stupně hodnocení splňují hlavní úkoly vybírání, kterými jsou zabránění míče v dopadu na zem s takovým zpracováním, po kterém bránící družstvo může zaútočit (V1), a zabránění míče v dopadu na zem, které vede k pokračování ve hře, ale bez možnosti následného útoku (V2).

Do vybíraných míčů (V1 a V2) jsme nepočítali ty míče, které soupeř přehrál „zadarmo“, neboť musíme rozlišovat mezi vybíráním a přihrávkou. Pokud vycházíme z definice a charakteristiky přihrávky, tak tyto míče nemůžeme hodnotit jako míče vybírané.

Mezi nevybrané míče (N) jsme počítali i ty míče, které dopadly do pole, aniž je někdo v poli alespoň tečoval. Dělali jsme tak ale pouze v případech, pokud míč dopadl do místa v poli, kde by se hráč měl vyskytovat, pokud by dodržel správné postavení při vybírání v poli, ve kterém by měl tyto míče vybrat.

Zjišťovali jsme úspěšnost vybírání ve dvou vzájemných zápasech, dále v zápase se stejným soupeřem a nakonec ve čtvrtfinálových zápasech, které družstva sehrála s různými soupeři.

Ze dvou vzájemných zápasů jsme stanovili celkovou úspěšnost vybírání ve vzájemných zápasech. Toho jsem dosáhl sečtením výsledků procentuální úspěšnosti vybírání u obou družstev ve stanovených zápasech a výsledek vydělili příslušným počtem zápasů – u analyzovaných družstev jsme dosledovali dva vzájemné zápasy = $(1.\text{zápas} + 2.\text{zápas} / 2)$.

Výsledné úspěšnosti vybírání dosažené týmy ČR a Brazílie jsme mezi sebou porovnali.

Na závěr jsme zjistili celkovou procentuální úspěšnost vybraných obranných herních činností jednotlivce. Toho jsme dosáhli sečtením výsledků procentuální úspěšnosti blokování a procentuální úspěšnosti vybírání a výsledek vydělili dvěma = $(\% \text{ U blokování} + \% \text{ U vybírání} / 2)$. Takto jsme postupně stanovili celkové procentuální úspěšnosti vybraných obranných herních činností jednotlivce ve vzájemných zápasech, zápase se stejným soupeřem a čtvrtfinálových zápasech s různými soupeři.

K zjištění celkové procentuální úspěšnosti vybraných obranných herních činností jednotlivce ve vzájemných zápasech bylo zapotřebí zjistit průměrnou procentuální úspěšnost blokování a vybírání z obou zápasů. Toho jsme dosáhli sečtením výsledků procentuální úspěšnosti blokování a vybírání v těchto zápasech a výsledek jsme vydělili dvěma. Tímto jsme získali celkovou procentuální úspěšnost vybraných obranných HČJ ve vzájemných zápasech.

Výsledné celkové úspěšnosti vybraných obranných HČJ (blokování + vybírání) dosažené týmy ČR a Brazílie jsme mezi sebou porovnali.

Blokování a vybírání spolu úzce souvisí a při sledování videozáznamů nebylo v některých herních situacích jednoduché přesně vyhodnotit, zda se jednalo o chybu v blokování či chybné vybírání. Proto v případě, kdy soupeř umístil míč úspěšně v poli blokujícího družstva, vyhodnotili jsme to jako chybu ve vybírání, a to i přesto, že družstvo neseskupilo či „postavilo“ blok do jiného směru, než byl veden útočný úder soupeře, protože toto mohlo mít svá zvláštní opodstatnění (taktika...apod.), která nemůžeme s jistotou určit.

3 Výsledky pozorování

3.1 Porovnání a hodnocení vzájemných zápasů

3.1.1 ČR - Brazílie (základní skupina)

Prvním zápasem, který obě sledovaná družstva na MS sehrála, bylo hned vzájemné utkání. Tyto zápasy nebývají jednoduché. Týmy nejsou často rozehrané a dostatečně adaptované na vnější podmínky, či herní rytmus mistrovství. Zápas skončil vítězstvím Brazílie 3:0 za 1 hodinu a 12 minut.

Základní sestava ČR: Fortuník (nahrávka), Vencovský (smeč), Hrazdira (smeč), Veselý (blok), Čermák (blok), Kolář (univerzál) a Bence (libero). Střídali: Novák (nahrávka), Hrubý (blok), Fila (smeč), Moucha (smeč).

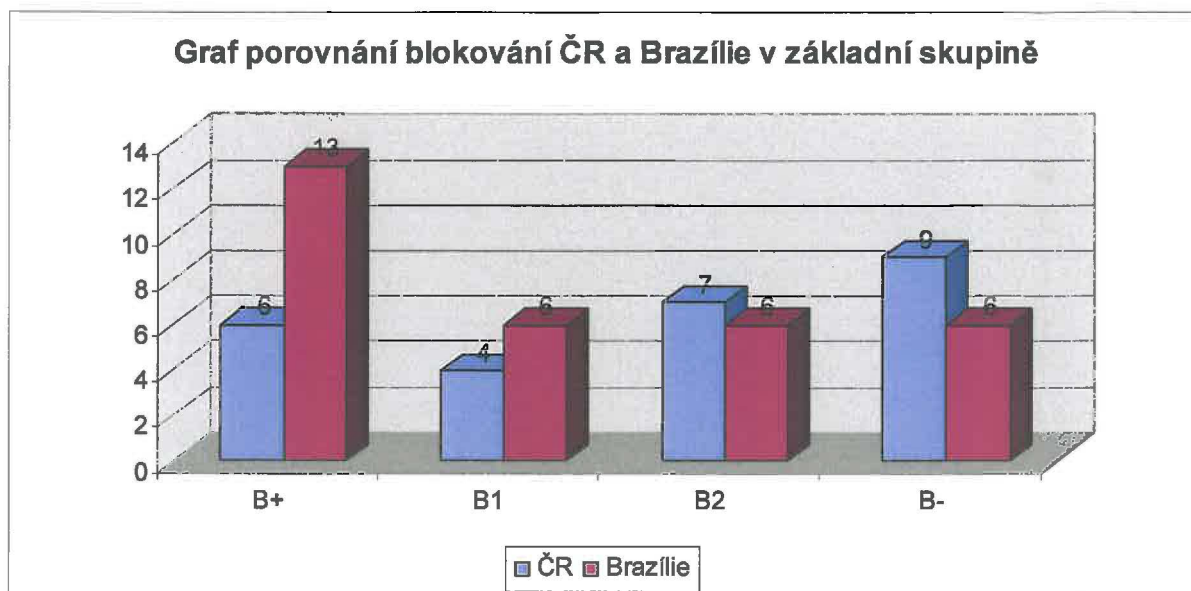
Základní sestava Brazílie: Everaldo (nahrávač), Thiago (smeč), Silmar (smeč), Danilo (blok), Moyses (blok), T.Machado (univerzál) a Fábio (libero). Střídali: Igor Braz (univerzál), Luiz Zech (nahrávka) a Breno (smeč).

Porovnání a hodnocení blokování

Tab. 1 Blokování ČR - Brazílie v základní skupině

	ČR	Brazílie
B+	6	13
B1	4	6
B2	7	6
B-	9	6

Graf 1

Výsledné hodnoty se výrazně lišily v přímých bodech získaných blokem (B+). Brazílie získala blokem 13 přímých bodů oproti 6 bodům Česka, což v průměru znamená 4,3 přímých bodů získaných blokem na set Brazílie a 2 body Česka. Brazílie dosáhla lepšího výsledku i v hodnocení neúspěšných bloků (B-).

Tab. 2 % úspěšnost blokování ČR - Brazílie v základní skupině

	počet úspěšných bloků	celkový počet bloků	% U
ČR	17	26	65,3
Brazílie	25	31	80,6

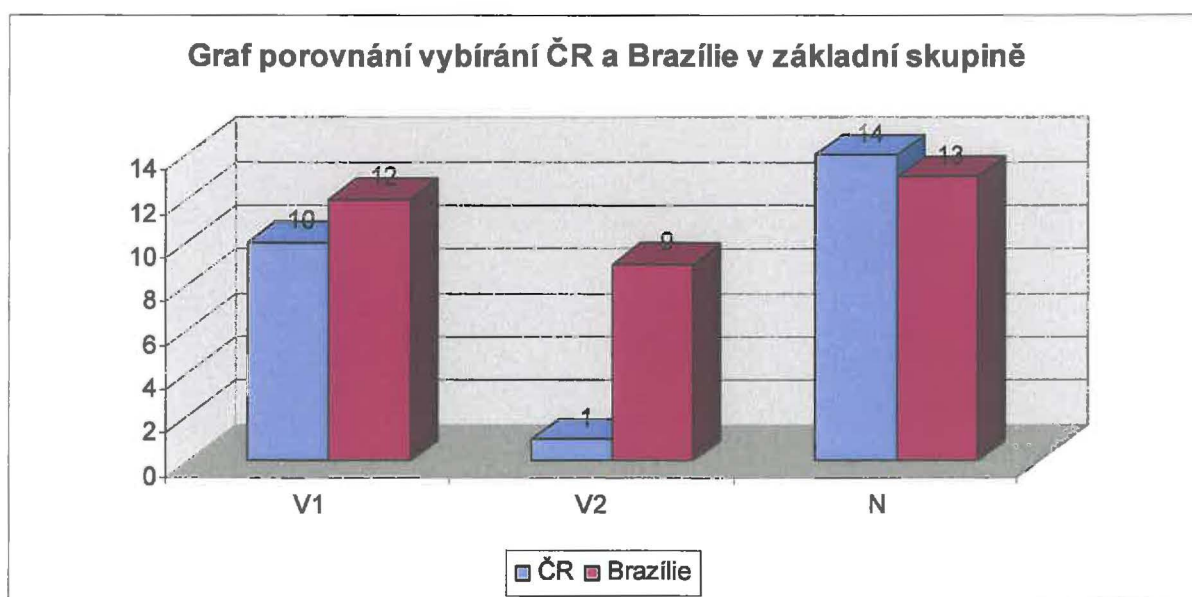
Brazílie dosáhla 80,6% úspěšnosti blokování, což je vynikající výsledek. 65,3% úspěšnost České Republiky je dobrá. Rozdíl 15,3% v úspěšnosti blokování je ovšem značný.

Porovnání a hodnocení vybírání

Tab. 3 Vybírání ČR - Brazílie v základní skupině

	ČR	Brazílie
V1	10	12
V2	1	9
N	14	13

Graf 2

Družstva dosáhla téměř shodných výsledků v nevybraných míčích (N) a v úspěšně vybraných míčích (V1). Výrazně se lišil počet vybraných míčů po kterých bránící se družstvo nemohlo následně zaútočit (V2). ČR v této činnosti zaznamenala pouhý jeden úspěšný pokus, Brazílie devět.

Tab. 4 % úspěšnost vybírání ČR – Brazílie v základní skupině

	počet úspěšně vybraných míčů	Celkový počet vybíraných míčů	% U
ČR	11	25	44
Brazílie	21	34	61,8

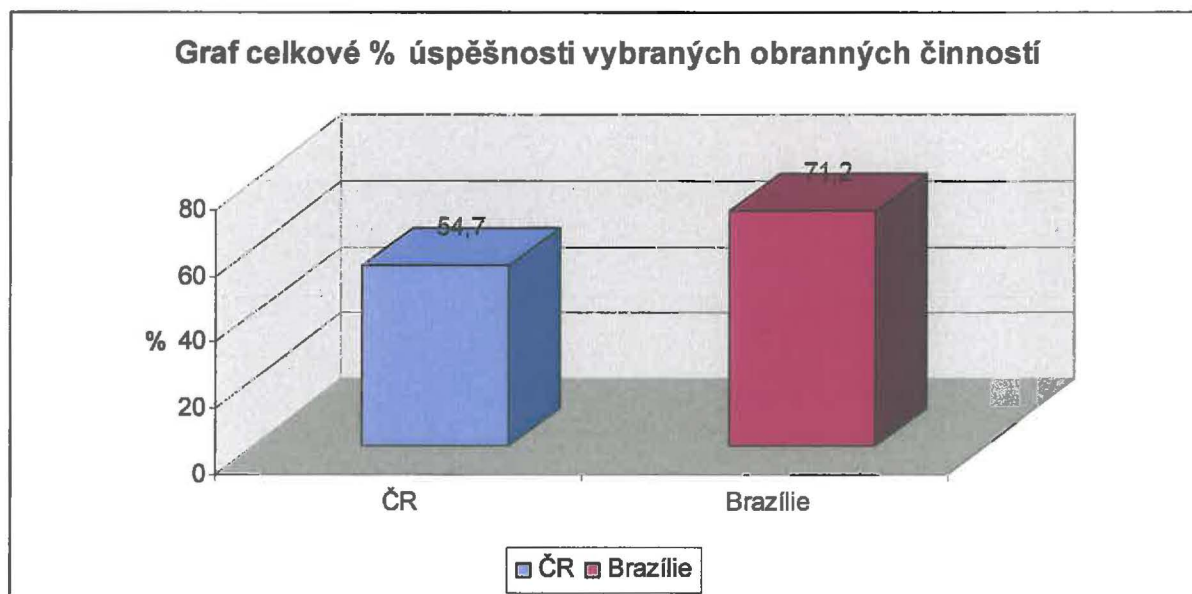
V procentuálním hodnocení úspěšnosti vybírání byla rovněž lepší Brazílie. Dosažená 61,8% úspěšnost vybírání je dobrá. Družstvo ČR mělo v tomto zápase pouze 44% úspěšnost v této činnosti. Rozdíl mezi úspěšnostmi vybírání, kterého obě družstva dosáhla, je 17,8% ve prospěch Brazílie.

Porovnání a hodnocení blokování + vybírání

Tab. 5 Celková % úspěšnost vybraných obranných HČJ ČR – Brazílie v základní skupině

	% U blokování	% U vybírání	celkové % U vybraných obranných činností
ČR	65,3	44	54,7
Brazílie	80,6	61,8	71,2

Graf 3

V celkové procentuální úspěšnosti vybraných obranných HČJ (blokování + vybírání) dosáhla Brazílie výborné 71,2% úspěšnosti oproti 54,7% úspěšnosti České Republiky. Brazílie byla o 16,5% úspěšnější ve sledovaných obranných HČJ.

3.1.2 ČR - Brazílie (semifinále)

Druhý vzájemný zápas sehrála sledovaná družstva v semifinále mistrovství světa. Utkání skončilo opět vítězstvím Brazílie v poměru 3:0 po 1 hodině a 7 minutách.

Základní sestava ČR: Novák (nahrávka), Hrazdira (smeč), Fila (smeč), Veselý (blok), Čermák (blok), Kolář (univerzál) a Bence (libero). Střídali: Moucha (smeč), Homola (smeč), Hrubý (blok).

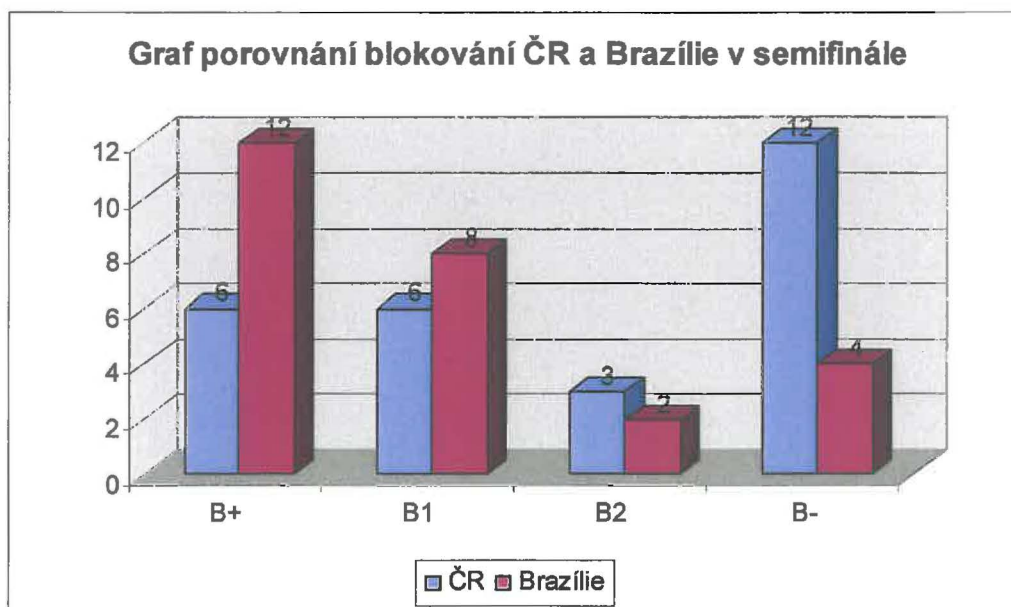
Základní sestava Brazílie: Everaldo (nahrávka), Thiago (smeč), Silmar (smeč), Danilo (blok), Moyses (blok), T. Machalo (univerzál) a Fábio (libero). Střídali: Igor Braz (univerzál) Breno (smeč), Victor (smeč), Luiz Zech (nahrávka), Douglas (blok).

Porovnání a hodnocení blokování

Tab. 6 Blokování ČR – Brazílie v semifinále

	ČR	Brazílie
B+	6	12
B1	6	8
B2	3	2
B-	12	4

Graf 4

Brazílie opět dominovala v počtu bloků znamenajících přímý bod (B+), když zaznamenala 12 bloků oproti 6 blokům ČR. Brazílie tímto získala 4 přímé body blokem za set. ČR pouze body 2. Druhým rozhodujícím faktorem, který se podílel na rozdílné úspěšnosti bloku byl menší počet neúspěšných bloků (B-). 12 neúspěšných bloků ČR výrazně převyšovalo 4 neúspěšné bloky Brazílie.

Tab. 7 % úspěšnost blokování ČR – Brazílie (semifinále)

	počet úspěšných bloků	celkový počet bloků	% U
ČR	15	27	55,6
Brazílie	22	26	84,6

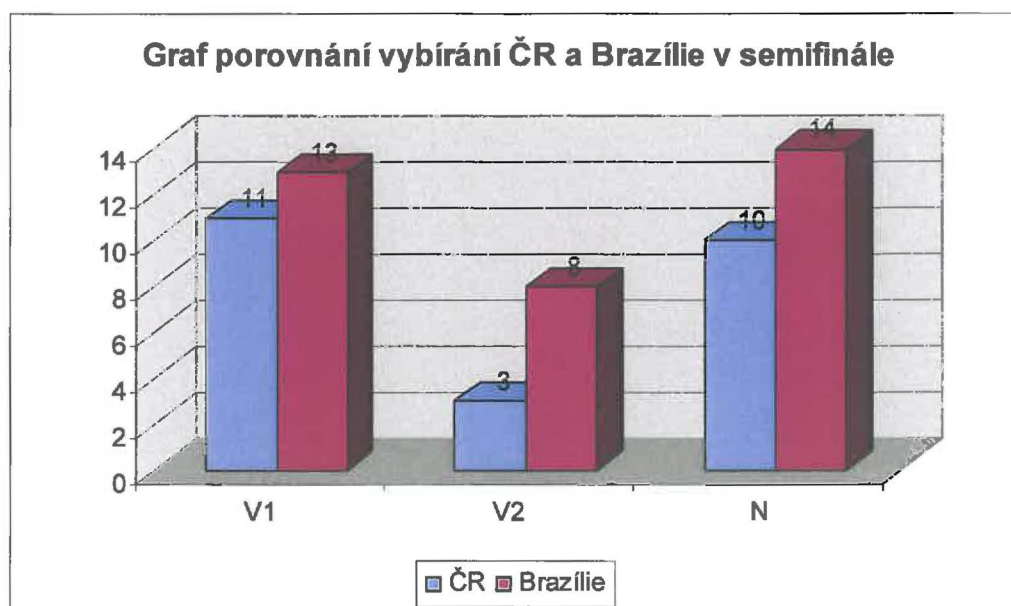
V tomto utkání Brazílie opět ukázala svoji blokařskou převahu, což potvrdila celkovou úspěšností na bloku 84,6%. Českou Republiku tak předstihla v této činnosti o 29%, neboť ta dosáhla 55,6% úspěšnosti blokování v semifinálovém zápase.

Porovnání a hodnocení vybírání

Tab. 8 Vybírání ČR – Brazílie v semifinále

	ČR	Brazílie
V1	11	13
V2	3	8
N	10	14

Graf 5

Brazílie byla opět výrazně úspěšnější v počtu vybraných míčů (V2). Rovněž ale zaznamenala vyšší počet neúspěšně vybraných míčů (N).

Tab. 9 % úspěšnost vybírání ČR – Brazílie v semifinále

	počet úspěšně vybraných míčů	celkový počet vybíraných míčů	% U
ČR	14	24	58,3
Brazílie	21	35	60

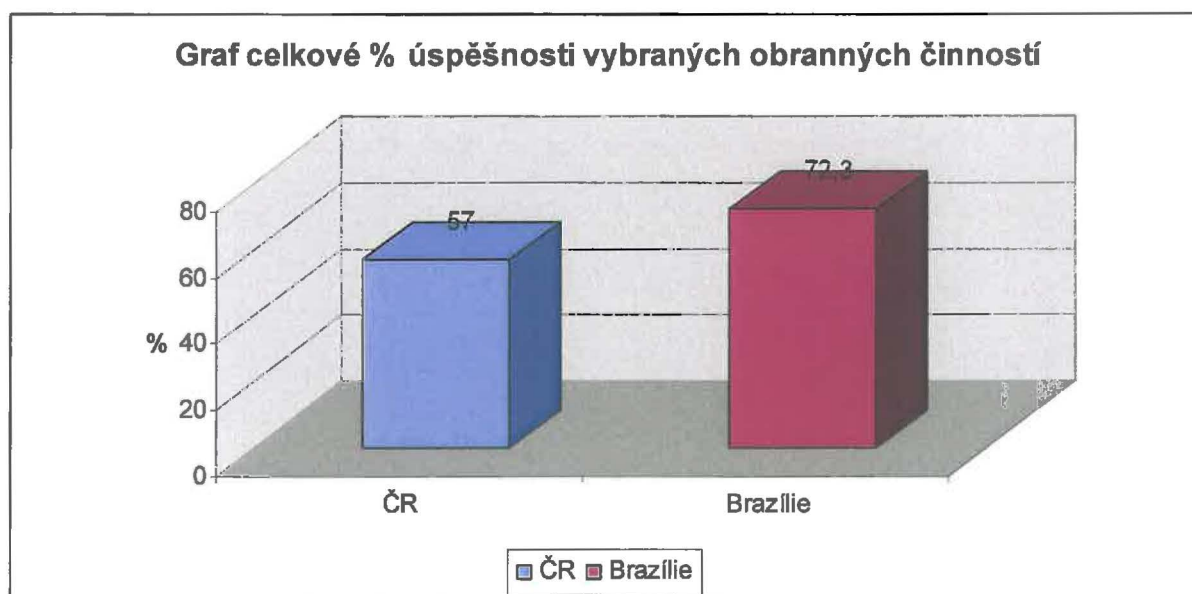
Úspěšnost vybírání byla v semifinálovém utkání vyrovnaná. Brazílie byla lepší v této činnosti o pouhých 1,7 %, což je zanedbatelný rozdíl. Dosažený výsledek Brazílie i ČR je dobrý.

Porovnání a hodnocení blokování + vybírání

Tab. 10 Celková % úspěšnost vybraných obranných HČJ ČR – Brazílie v semifinále

	% U blokování	% U vybírání	celková % U vybraných obranných činností
ČR	55,6	58,3	57
Brazílie	84,6	60	72,3

Graf 6

I v semifinále dosáhla Brazílie ve vybraných obranných HČJ výborných 72,3% úspěšnosti oproti 57% dosažených týmem ČR. Rozdíl mezi oběma týmy byl 15,3%, což se jistě podílelo na konečném výsledku utkání.

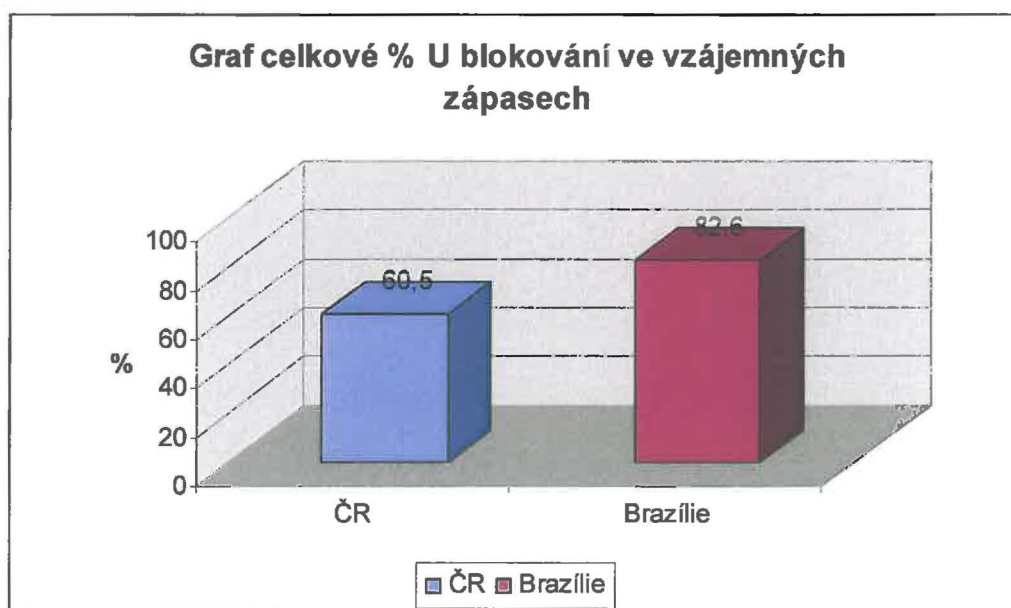
3.1.3 Celkové vyhodnocení vzájemných zápasů

Vyhodnocení blokování

Tab. 11 Celková % úspěšnost blokování ČR – Brazílie ve vzájemných zápasech

	% U blokování v základní skupině	% U blokování v semifinále	celková % U blokování ve vzájemných zápasech
ČR	65,3	55,6	60,5
Brazílie	80,6	84,6	82,6

Graf 7

Ve vzájemných zápasech vyzněla celková úspěšnost blokování jednoznačně ve prospěch Brazílie, která dosáhla 82,6% oproti 60,5% dosažených ČR. Rozdíl činil 22,1%.

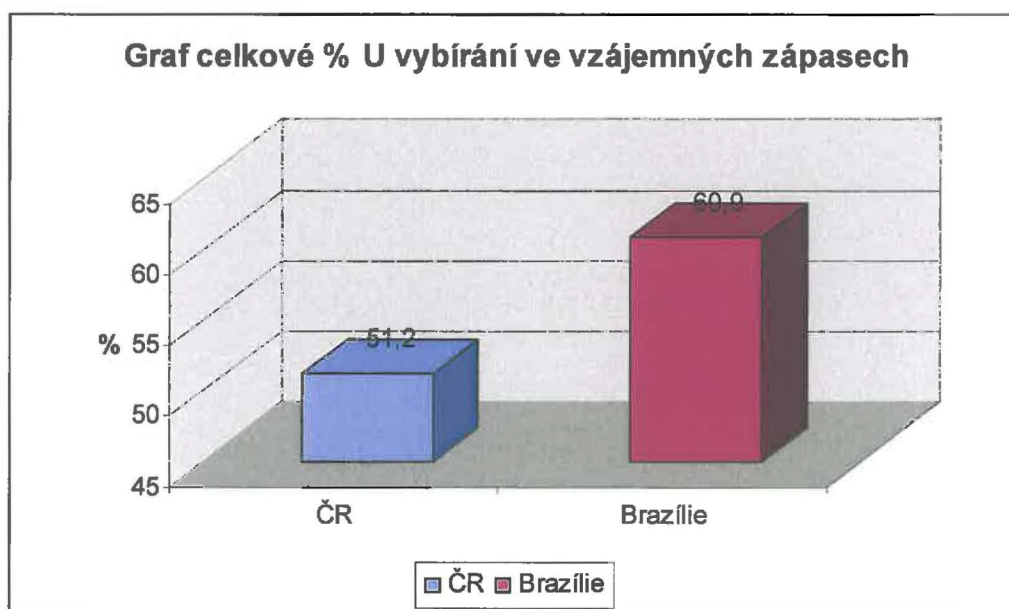

Vyhodnocení vybírání

Tab. 12 Celková % úspěšnost vybírání ČR – Brazílie ve vzájemných zápasech

	% U vybírání v základní skupině	% U vybírání v semifinále	celková % U vybírání ve vzájemných zápasech
ČR	44	58,3	51,2
Brazílie	61,8	60	60,9

Graf 8

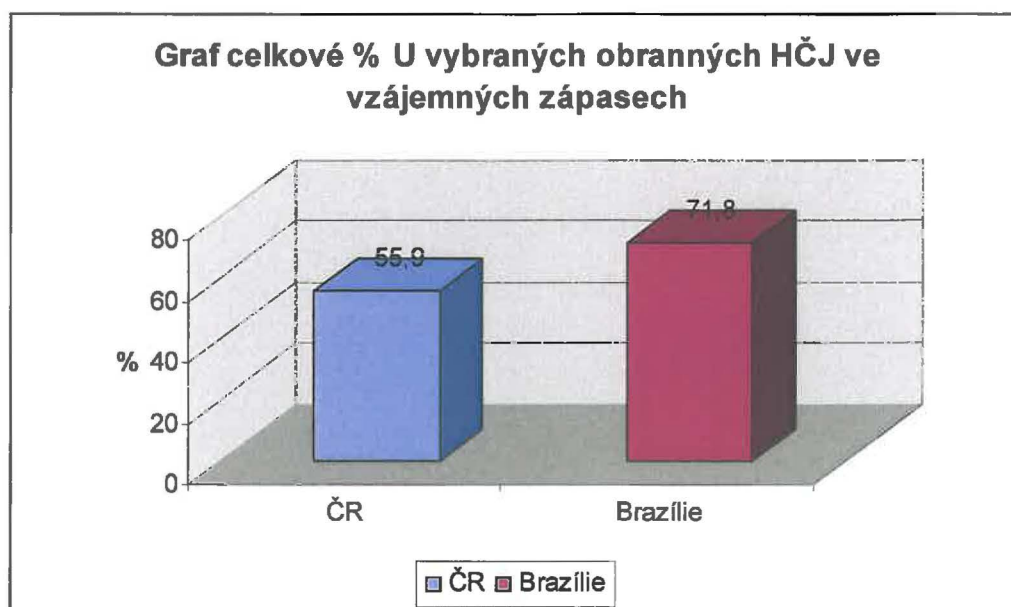
I celková úspěšnost vybírání ve vzájemných zápasech vyzněla pro Brazílii, která dosáhla 60,9% oproti 51,2% ČR. Rozdíl činil 9,7%.

Vyhodnocení blokování + vybírání

Tab. 13 Celková % U vybraných obranných HČJ ČR – Brazílie ve vzájemných zápasech

	% U vybraných obranných HČJ v základní skupině	% U vybraných obranných HČJ v semifinále	Celková % U vybraných obranných HČJ ve vzájemných zápasech
ČR	54,7	57	55,9
Brazílie	71,2	72,3	71,8

Graf 9

V celkovém hodnocení úspěšnosti vybraných obranných HČJ (blokování + vybírání) ve vzájemných zápasech byla úspěšnější Brazílie, která dosáhla 71,8% oproti 55,9%, které dosáhla ČR. Výsledný rozdíl byl 15,9% ve prospěch Brazílie.

3.2 Porovnání a hodnocení zápasů se stejným soupeřem

3.2.1 ČR – Indie (základní skupina) + Brazílie – Indie (finále)

Český reprezentační výběr se s týmem Indie utkal v základní skupině, kde mu po 57 minutách podlehl 3:0.

Základní sestava ČR: Novák (nahrávka), Hrazdira (smeč), Fila (smeč), Veselý (blok), Čermák (blok), Kolář (univerzál), Bence (libero). Střídali: Fortuník (nahrávka), Moucha (smeč), Vencovský (smeč).

Brazilský reprezentační výběr se s týmem Indie utkal ve finále mistrovství. Brazílie porazila Indii po 1 hodině a 11 minutách 3:0.

Základní sestava Brazílie: Everaldo (nahrávka), Thiago (smeč), Silmar (smeč), Moyses (blok), Danilo (blok), Fábio (libero). Střídali: Igor Braz (univerzál), Luiz Zech (nahrávka).

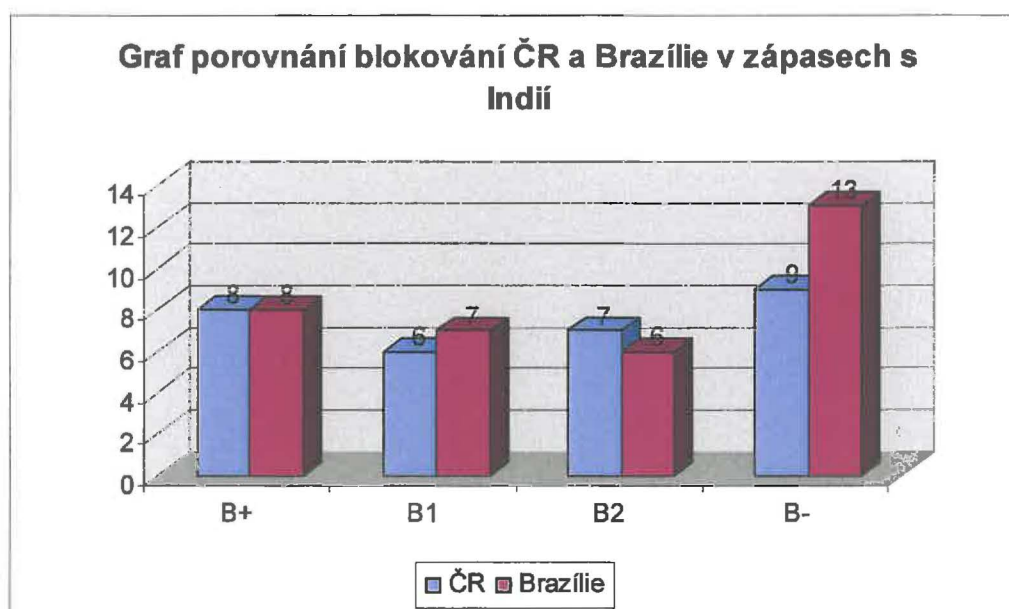
Porovnání a hodnocení blokování

Tab. 14 Blokování ČR a Brazílie v zápasech s Indií

	ČR	Brazílie
B+	8	8
B1	8	7
B2	7	6
B-	9	13

Graf 10

Oba týmy zaznamenali v utkáních s Indií shodně po 8 blocích znamenajících přímý bod (B+). Téměř stejná byla i bilance bloků, po kterých se pokračovalo ve hře, ale neznamenal přímý bod (B1 a B2). Tým Brazílie měl však o 4 neúspěšné bloky (B-) více než tým ČR

Tab. 15 % úspěšnost blokování ČR a Brazílie v zápasech s Indií

	počet úspěšných bloků	celkový počet bloků	% U blokování
ČR	21	30	70
Brazílie	21	34	61,8

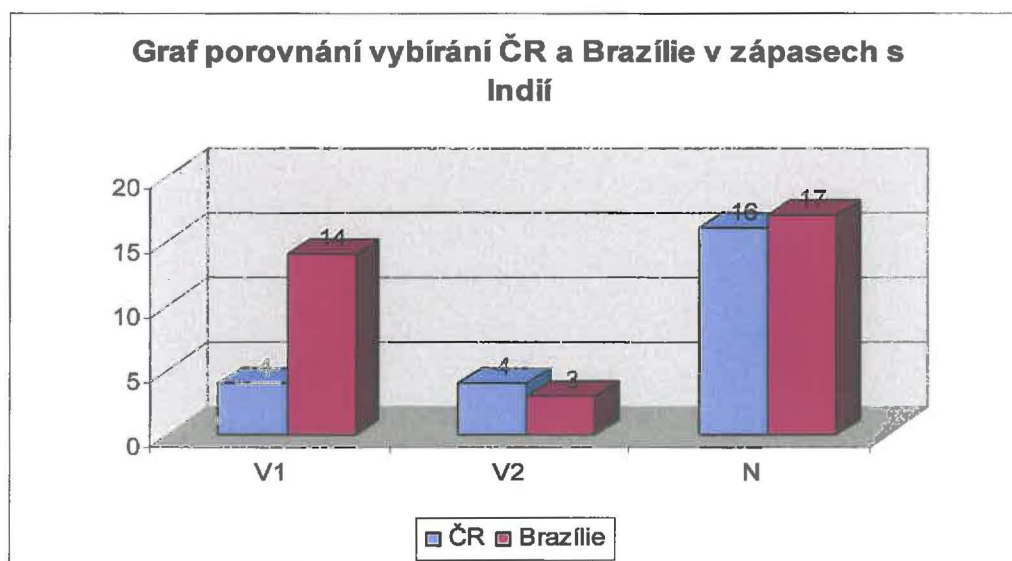
Tým ČR dosáhl v zápase s Indií 70% úspěšnosti blokování, což je výborný výsledek. Tým Brazílie v utkání se stejným soupeřem dosáhl jen 61,8% úspěšnosti, což je ale také dobrý výsledek. V porovnání úspěšnosti blokování byl tedy lepší tým ČR o 8,2%.

Porovnání a hodnocení vybírání

Tab. 16 Vybírání ČR a Brazílie v zápasech s Indií

	ČR	Brazílie
V1	4	14
V2	4	3
N	16	17

Graf 11

Brazílie výrazně převýšila tým ČR v úspěšně vybraných míčích (V1). Během zápasu vybrala míčů, ze kterých mohla následně zaútočit, o 10 více. Ostatní sledované faktory byly téměř vyrovnané.

Tab. 17 % úspěšnost vybírání ČR – Brazílie v zápasech s Indií

	počet úspěšně vybraných míčů	celkový počet vybíraných míčů	% U vybírání
ČR	8	24	33,3
Brazílie	17	34	50

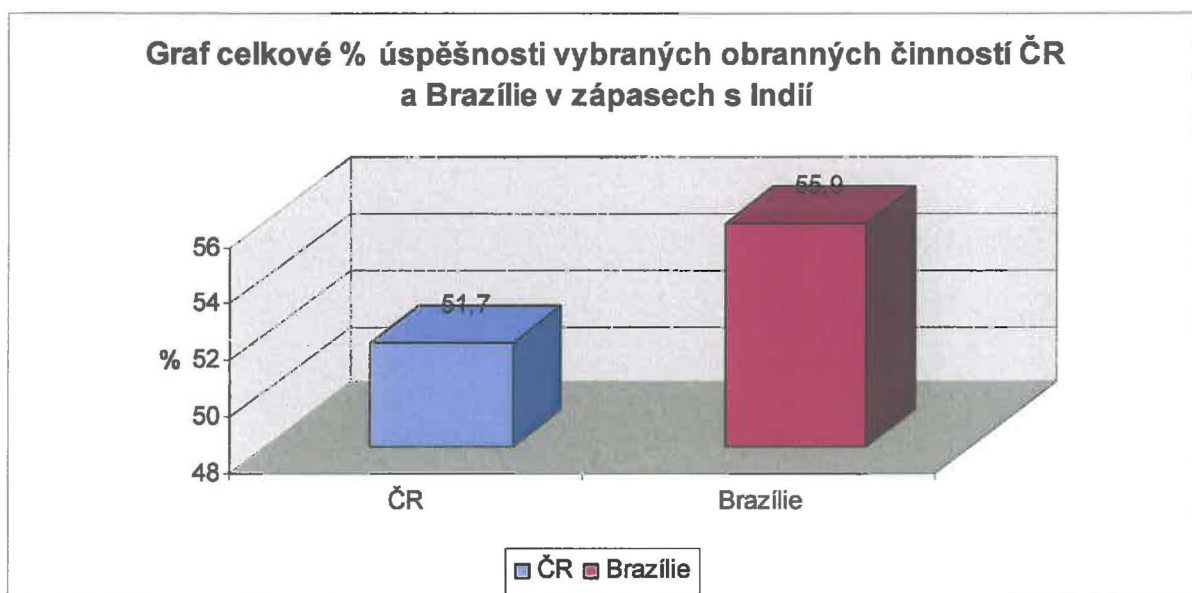
Brazílie dosáhla 50% úspěšnosti při vybírání v zápase s Indií. ČR v zápase se stejným soupeřem pouhých 33,3%. Brazílie byla tedy úspěšnější v této činnosti o 16,7%.

Porovnání a hodnocení blokování + vybírání

Tab. 18 Celková % úspěšnost vybraných obranných HČJ ČR a Brazílie v zápasech s Indií

	% U blokování	% U vybírání	celková % U vybraných obranných činností
ČR	70	33,3	51,7
Brazílie	61,8	50	55,9

Graf 12

Ze vzájemného porovnání celkové procentuální úspěšnosti vybraných obranných HČJ ČR a Brazílie v zápasech s Indií vyšla lépe Brazílie, která měla konečnou úspěšnost těchto činností 55,9%, oproti ČR, která dosáhla 51,7% úspěšnosti. Brazílie tedy byla o 4,2% úspěšnější.

3.3 Porovnání a hodnocení zápasů s různými soupeři

3.3.1 ČR – Austrálie (čtvrtfinále) + Brazílie – Rusko (čtvrtfinále)

Tým ČR ve čtvrtfinále narazil na tým Austrálie, kterou po 1 hodině a 27 minutách porazil 3:1.

Základní sestava ČR: Novák (nahrávka), Hrazdira (smeč), Fila (smeč), Veselý (blok), Čermák (blok), Vencovský (univerzál), Bence (libero). Střídali: Kolář (univerzál), Moucha (smeč).

Tým Brazílie se ve čtvrtfinále utkal s týmem Ruska. Osobně toto utkání hodnotím jako nejhezčí a nejdramatičtější z celého mistrovství. Brazílie zvítězila 3:2 v zápase který trval 1 hodinu a 45 minut.

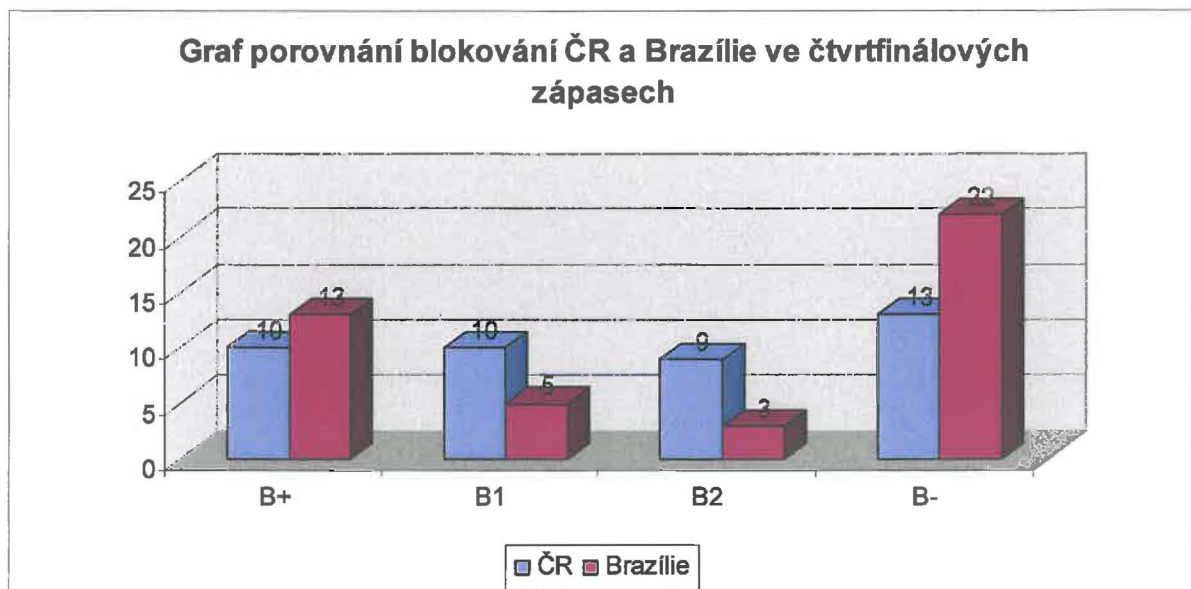
Základní sestava Brazílie: Everaldo (nahrávka), Thiago (smeč), Breno (smeč), Danilo (blok), Moyses (blok), Igor Braz (univerzál), Fábio (libero). Střídali: T. Machalo (univerzál), Silmar (smeč), Victor (smeč).

Porovnání a hodnocení blokování

Tab. 19 Blokování ČR a Brazílie ve čtvrtfinálových zápasech

	ČR	Brazílie
B+	10	13
B1	10	5
B2	9	3
B-	13	22

Graf 13

Ve čtvrtfinálových zápasech se dosažené výsledky obou družstev poměrně výrazně lišily. Tým ČR byl úspěšnější v zablokovaných míčích, po kterých hra pokračovala dál (B1 a B2), měl i výrazně nižší počet neúspěšných bloků (B-), a to o 9. Tým Brazílie byl úspěšnější v blocích, které znamenaly přímý bod (B+).

Tab. 20 % úspěšnost blokování ČR a Brazílie ve čtvrtfinálových utkáních

	počet úspěšných bloků	celkový počet bloků	% U blokování
ČR	29	42	69
Brazílie	21	43	48,8

Ve čtvrtfinálovém utkání s Austrálií dosáhl tým ČR 69% úspěšnosti blokování. Tým Brazílie ve čtvrtfinálovém utkání s Ruskem měl úspěšnost v této činnosti jen 48,8%. Celkem byl tedy tým ČR lepší o 20,2% než tým Brazílie.

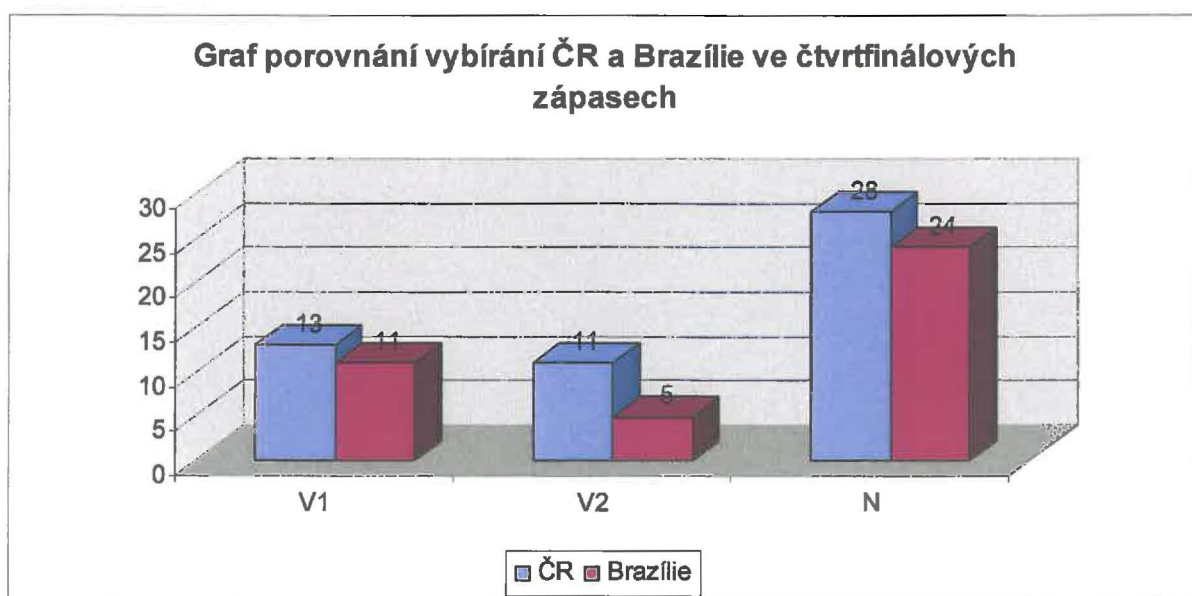

Porovnání a hodnocení vybírání

Tab. 21 Vybírání ČR a Brazílie ve čtvrtfinálových zápasech

	ČR	Brazílie
V1	13	11
V2	11	5
N	28	24

Graf 14

V této činnosti bylo družstvo ČR výrazně úspěšnější ve vybraných míčích (V2). Zaznamenalo ale více nevybraných míčů (N).

Tab. 22 % úspěšnost vybírání ČR a Brazílie ve čtvrtfinálových utkáních

	počet úspěšně vybraných míčů	celkový počet vybíraných míčů	% U
ČR	24	52	46,1
Brazílie	16	40	40

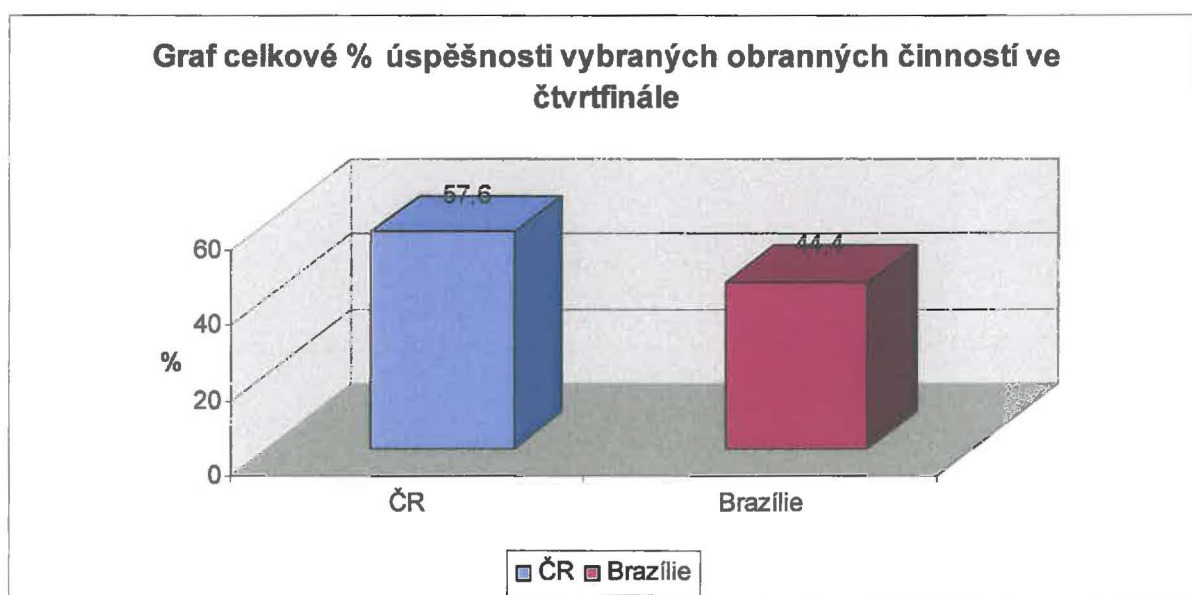
Ve čtvrtfinálových utkáních proti různým soupeřům bylo v procentuální úspěšnosti vybírání úspěšnější družstvo ČR, které dosáhlo úspěšnosti 46%, v porovnání s družstvem Brazílie, které mělo úspěšnost vybírání pouze 40%.

Porovnání a hodnocení blokování + vybírání

Tab. 23 Celková % úspěšnost vybraných obranných HČJ ČR a Brazílie ve čtvrtfinálových utkáních

	% U blokování	% U vybírání	celková % U vybraných obranných činností
ČR	69	46,1	57,6
Brazílie	48,8	40	44,4

Graf 15

Celková procentuální úspěšnost vybraných obranných HČJ dosažená u obou týmů ve čtvrtfinále vyznívá lépe pro tým ČR, který dosáhnul 57,6% v zápase s Austrálií. Tým Brazílie v zápase s Ruskem měl celkovou procentuální úspěšnost vybraných obranných HČJ jen 44,4%. Tým ČR byl tedy lepší o 13,2%.

3.4 Souhrnná tabulka

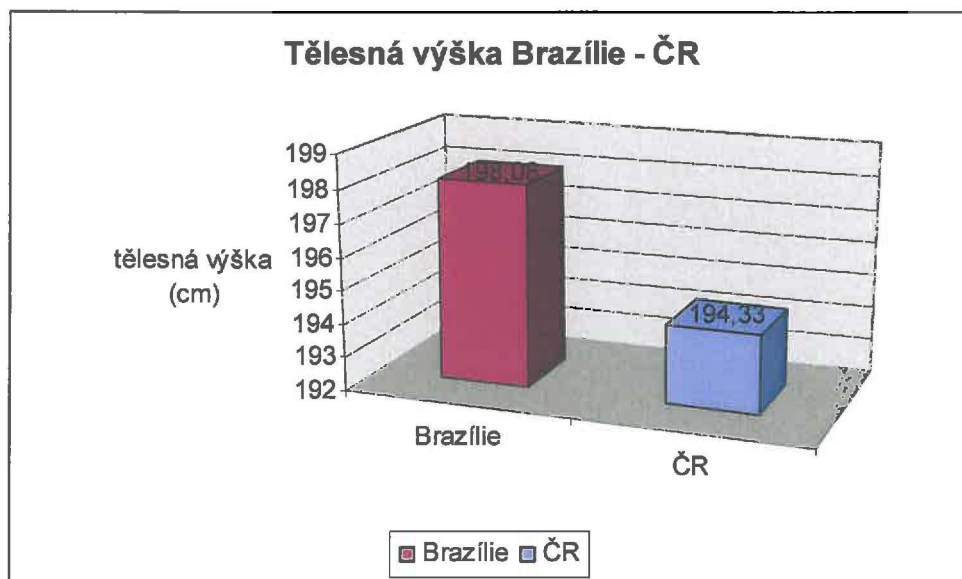
Tab. S 1

	<i>ČR</i>	<i>Brazílie</i>
Blokování		
% U ve vzájemných zápasech	60,5	82,6
% U v zápase se stejným soupeřem	70	61,8
% U ve čtvrtfinále s různými soupeři	69	48,8
Vybírání		
% U ve vzájemných zápasech	51,2	60,9
% U v zápase se stejným soupeřem	33,3	50
% U ve čtvrtfinále s různými soupeři	46,1	40
Blokování + vybírání		
% U ve vzájemných zápasech	55,9	71,8
% U v zápase se stejným soupeřem	51,7	55,9
% U ve čtvrtfinále s různými soupeři	57,6	44,4

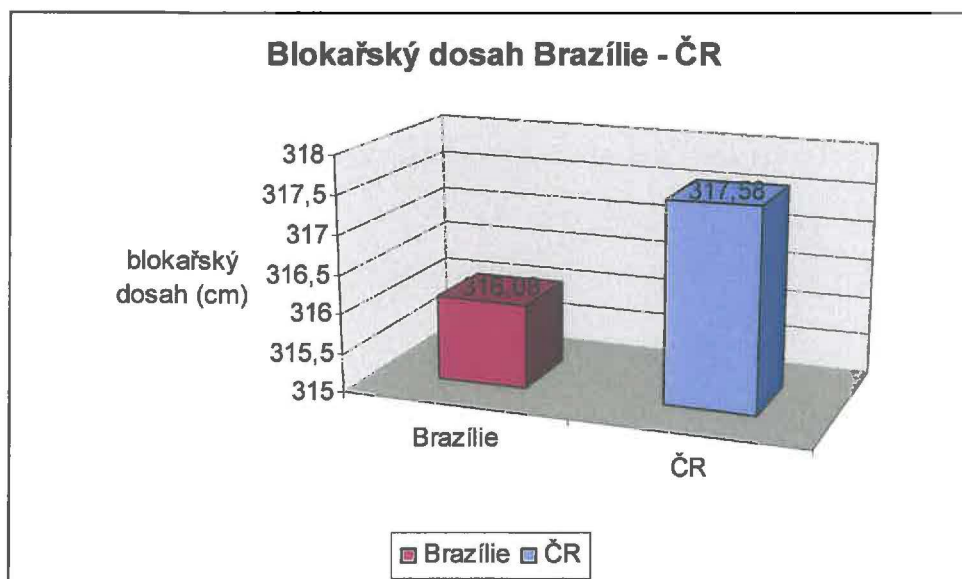
3.5 Porovnání tělesné výšky a blokařského dosahu

Graf 16

Hráči Brazílie byli v průměru o 3,8 cm vyšší než hráči ČR.

Graf 17

Hráči ČR měli v průměru o 1,5 cm vyšší blokařský dosah než hráč Brazílie.

4. Výsledky a diskuze

V této diplomové práci jsme zjišťovali procentuální úspěšnost blokování, vybírání a obou vybraných obranných herních činností jednotlivce u národního týmu kadetů ČR a Brazílie na MS 2003 v Thajsku. Dále jsme pak porovnali úspěšnost vybraných obranných HČJ u těchto týmů a zjistili, které z družstev mělo účinnější dané herní činnosti jednotlivce.

Pro vlastní pozorování jsme vybrali celkem šest zápasů, ve kterých jsme sledované faktory porovnávali. Mezi nimi byly dva zápasy vzájemné (základní skupina, semifinále), dva zápasy se stejným soupeřem (Indie) a dva čtvrtfinálové zápasy s různými soupeři (Austrálie, resp. Rusko). Tím nám vznikly 3 skupiny, ve kterých jsme mezi sebou provedli komparaci procentuální úspěšnosti blokování, vybírání a obou vybraných obranných herních činností jednotlivce dosažených družstvy ČR a Brazílie.

1. Vzájemné zápasy

Brazílie se s týmem ČR utkala ve dvou vzájemných zápasech.

ČR – Brazílie (základní skupina)

První z těchto dvou zápasů se uskutečnil v základní skupině. Brazílie jej vyhrála 3:0 po celkem jednoznačném průběhu. První dva sety se odehrály zcela v režii Brazílských volejbalistů, v nichž české volejbalisty přehráli shodně v poměru 25:14. Pouze třetí set byl vyrovnaný a o jeho výsledku rozhodovala koncovka. I ten však po úspěšném brazilském bloku získali úřadující kadetští mistři světa.

Úspěšnost blokování u Brazílie byla 80,6%, u ČR 65,3%. Úspěšnost blokování Brazílie byla o 15,3% vyšší než úspěšnost blokování ČR. Brazílie zaznamenala 13 bloků znamenajících přímý bod (B+). O to se zasloužila především dvojice středových hráčů Danilo a Moyses. Blokař Danilo zaznamenal v utkání 4 přímé bloky a blokař Moyses bloky 3, což znamenalo, že společně touto činností získali více bodů, než všichni hráči národního týmu ČR dohromady, neboť ten získal pouze 6 přímých bodů blokem. Zajímavostí je, že o bloky ČR se podělili pouze dva hráči. Smečar Hrazdira a univerzál Kolář zaznamenali shodně po 3 přímých blocích. Ani jeden ze středových hráčů ČR (Veselý, Čermák, Hrubý) nezískal pro tým přímý bod blokem. Příčiny

rozdílné úspěšnosti blokování můžeme hledat právě v rozdílné úspěšnosti blokování středových hráčů.

Úspěšnost vybírání u Brazílie byla 61,8%, u ČR 44%. Úspěšnost vybírání Brazílie byla o 19,8% vyšší než úspěšnost vybírání ČR. Obě družstva hrála s liberem v zóně 5. Na vyšší úspěšnosti Brazílie se zřejmě podílela lepší individuální technika vybírání hráčů Brazílie a vyšší počet "nadražených" bloků (B1).

Z jednotlivých údajů o blokování a vybírání jsme vypočetli celkovou procentuální úspěšnost vybraných obranných HČJ jednotlivce. Úspěšnost Brazílie byla 71,2% a ČR 54,7%. Úspěšnost vybraných obranných HČJ byla tedy o 16,5% vyšší u Brazílie než u ČR. Brazílie v tomto vzájemném utkání byla lepší ve všech sledovaných činnostech, což se jistě podílelo na celkovém výsledku utkání.

ČR - Brazílie (semifinále)

I druhý ze vzájemných zápasů skončil vítězstvím Brazílie 3:0.

Úspěšnost blokování u Brazílie byla 84,6%, u ČR 55,6%. Brazílie tak vylepšila úspěšnost blokování z prvního vzájemného zápasu s ČR ze základní skupiny. Rozdíl v této činnosti mezi mužstvy činil propastných 29%. Tento výsledek byl zapříčiněn větším počtem přímých bodů z bloku Brazílie (B+) a větším počtem neúspěšných bloků (B-) ČR. Brazílie získala blokem 12 bodů oproti 6 bodům ČR. V této činnosti dominoval opět blokař Danilo, který přispěl 6 přímými body z bloku. Z družstva ČR vyčníval pouze blokař Čermák, který zaznamenal 4 přímé body blokem.

Úspěšnost vybírání u Brazílie byla 60%, u ČR 58,3%. Rozdíl mezi těmito hodnotami je pouze 1,7%, což je zanedbatelný rozdíl. Ani jeden tým nevyužíval střídání hráčů za účelem posílení obrany v poli.

Celková úspěšnost vybraných obranných HČJ byla u Brazílie 72,3%, u ČR 57%. Brazílie tedy byla úspěšnější o 15,3%. Na tomto výsledku má jistě zásluhu vysoká procentuální úspěšnost blokování Brazílie.

Shrnutí vzájemných zápasů

Celková procentuální úspěšnost blokování ve vzájemných zápasech byla 82,6% u Brazílie a 60,5% u ČR. V hodnocení úspěšnosti blokování byl tedy ve vzájemných zápasech o 22,1% úspěšnější tým Brazílie. Tento rozdíl je značný a jistě se podílel na výsledku obou utkání, která Brazílie vyhrála shodně 3:0. Příčinu takto vysokého rozdílu

můžeme hledat ve vyšší úspěšnosti blokování středových hráčů Brazílie v porovnání s úspěšností středových hráčů ČR. Dále mohla být úspěšnost blokování ovlivněna kvalitou servisu Brazílie. Téměř všichni hráči Brazílie používali tvrdý skákaný servis, kterým činili přihrávajícím hráčům ČR nemalé potíže. Pro Brazílii pak nebylo obtížné po nekvalitním příjmu ČR sestavit kompaktní dvojblok či trojblok. Myslím, že řada hráčů se s takto kvalitním servisem setkala poprvé, neboť rasance ani přesnost servisů v českých mládežnických soutěžích není ani zdaleka taková, jako byla u hráčů Brazílie. Ti se svým pojetím servisu rovnali spíše věkové kategorii mužů. A jen málo hráčů z národního týmu ČR v té době pravidelně nastupovalo v extralize mužů, kde by se s podobnou úrovní podání mohli setkat.

Celková procentuální úspěšnost vybírání ve vzájemných zápasech byla 60,9% u Brazílie a 51,2% u ČR. Rozdíl, který činil 9,7%, není dle mého názoru rozhodující. Nicméně i v této činnosti zaznamenala Brazílie lepší výsledek než tým ČR. Brazílie v obou utkáních zaznamenala výrazně vyšší počet vybraných míčů (V2). Rozdíly ve vybírání bych spatřoval spíše v rozdílné úrovni individuální techniky vybírání než v obranných herních systémech, která obě družstva používala, neboť obě družstva měla obranu v poli organizovanou velmi podobně. Obě družstva hrála s liberem v zóně 5 a odstupujícím předním smečařem. Týmu ČR se ovšem občas stávalo to, že se hráči nedohodli, kdo bude vybírat ulívku od smečaře ze zóny 4, která směřovala mezi zóny 6 a 3 na tzv. "náměstí", nebo na tuto ulívku nereagovali vůbec. U Brazílie tuto ulívku vybíral vždy odstupující přední smečař. Na tom se jistě podílela i vyšší úroveň anticipace hráčů Brazílie, kteří téměř vždy odhadli záměr smečaře ČR, a vhodně poté zareagovali svým pohybem při obraně v poli.

Celková procentuální úspěšnost vybraných obranných HČJ byla u Brazílie 71,8%, u ČR 55,9%. Na tomto výsledku měla výrazný podíl výrazně vyšší úspěšnost blokování hráčů Brazílie.

Vzhledem k tomu, že Brazílie byla lepší v obou sledovaných činnostech, dovolil bych si tvrdit, že vybrané obranné HČJ se výrazně podílely na výsledcích utkání v obou analyzovaných zápasech.

2. Zápasy se stejným soupeřem

Obě družstva jsme sledovali v zápasech se stejným soupeřem. Z mužstev, která se s týmy ČR a Brazílie na šampionátu utkala, jsme vybrali Indii, která se umístila na druhém místě hned za Brazílií. Analyzovali jsme tedy sledované faktory družstva ČR

v zápase s Indií, který se odehrál v základní skupině, a porovnali je s dosaženými hodnotami družstva Brazílie z finálového zápasu s Indií. ČR Indii podlehl 3:0, Brazílie finálový zápas 3:0 vyhrála.

Úspěšnost blokování u Brazílie v tomto zápase byla 61,8%, u ČR 70%. Družstvo ČR mělo tedy o 8,2% lepší úspěšnost blokování. Obě dosažené hodnoty jsou dobré. Brazílie i ČR zaznamenaly shodně po 8 přímých blocích (B+). I v dalších dvou hodnocených faktorech blokování (B1 a B2) dosáhla obě družstva téměř shodných výsledků. Brazílie ovšem zaznamenala vyšší počet nevybraných míčů (N), což znamenalo v konečném hodnocení vyšší procentuální úspěšnost pro ČR. Přestože ČR Indii podlehl a Brazílie naopak nad Indií zvítězila, úspěšnost blokování v porovnání obou týmů hovoří pro ČR.

Úspěšnost vybírání u Brazílie byla 50%, u ČR 33,3%. Rozdíl v této činnosti byl 16,7% ve prospěch Brazílie. Brazílie zaznamenala výrazně vyšší počet vybraných míčů (V1). Ostatní sledované faktory vybírání byly téměř rovnocenné. Za předpokladu, že by Indie v obou utkáních používala podobné útočné kombinace a úroveň blokování dosahovala téměř stejných hodnot, by úroveň vybírání v porovnání obou týmů byla výrazně lepší u Brazílie. Výsledek však mohl být ovlivněn např. nižší procentuální úspěšností útočné činnosti družstva Indie ve finálovém zápase.

Celková úspěšnost vybraných obranných HČJ v zápasech s Indií byla u Brazílie 55,9%, u ČR 51,7%. Brazílie měla celkovou úspěšnost blokování a vybírání vyšší o 4,2% a byla tedy úspěšnější i v porovnání obou družstev v utkáních se stejným soupeřem.

3. Zápasy s různými soupeři

U obou družstev jsem provedli komparaci i v zápasech s různými soupeři. Z možných variant jsme zvolili čtvrtfinálové zápasy, v nichž se družstvo ČR utkalo s Austrálií a Brazílie nastoupila proti Rusku. Sledované hodnoty ČR a Brazílie jsme mezi sebou následně porovnali. Brazílie ve čtvrtfinálovém utkání zvítězila nad Ruskem 3:2 a ČR nad Austrálií 3:1.

Úspěšnost blokování u Brazílie v zápase s Ruskem byla 48,8% , u ČR v zápase s Austrálií 69%. V porovnání byla ČR o 20,2% úspěšnější než Brazílie. Na nízké úspěšnosti Brazílie se podílel především velký počet neúspěšných bloků (B-). V utkání Brazílie – Rusko dominoval především útok obou družstev a většina výměn končila po

prvním útoku. Na vysokém počtu neúspěšných bloků se tak spíše podílela útočná potence ruských hráčů než špatné provedení bloku hráčů Brazílie.

Úspěšnost vybírání ve čtvrtfinálových utkáních byla u Brazílie 40%, u ČR 46,1%. Družstvo ČR bylo lepší v této činnosti o 6,1%. Obě družstva dosáhla poměrně nízké úspěšnosti vybírání.

Celková úspěšnost vybraných obranných HČJ ve čtvrtfinálových zápasech byla u Brazílie 44,4%, u ČR 57,6%. Celková úspěšnost vybraných obranných HČJ byla u ČR o 13,2% vyšší než u Brazílie. Tento výsledek je lichotivý pro ČR, nicméně mohl být ovlivněn hned několika faktory. Prvním z nich je rozdílná herní úroveň hráčů Ruska a Austrálie. Rusko patří mezi nejužší světovou špičku v mládežnických kategoriích, což potvrzuje svojí pravidelnou účastí a umístěními na evropských i světových šampionátech. Úroveň všech herních činností jednotlivce je velmi vysoká u všech hráčů Ruska. Hráči Austrálie této úrovni přeci jen nedosahují. To potvrdili i čtvrtfinálové zápasy. V utkání Brazílie – Rusko vyrobili hráči oboustranně minimum chyb. Oproti tomu utkání ČR – Austrálie bylo velmi opatrné s celou řadou nevynucených chyb, kterých se dopouštěli hráči obou družstev. Nižší úspěšnost blokování a vybírání Brazílie mohla být tedy zapříčiněna tím, že Brazílie ve čtvrtfinále nastoupila proti těžšímu soupeři než ČR. Druhým faktorem, který mohl ovlivnit vyšší úspěšnost ČR a nižší úspěšnost Brazílie byl rozdílný počet setů, která obě sledovaná družstva sehrála ve čtvrtfinálových utkáních.

Brazílie byla úspěšnější v hodnocení blokování, vybírání a obou vybraných obranných HČJ ve vzájemných zápasech. V zápase se stejným soupeřem měla Brazílie vyšší úspěšnost vybírání a celkovou úspěšnost vybraných obranných HČJ. ČR byla v zápase se stejným soupeřem úspěšnější v hodnocení blokování. Ve čtvrtfinálových zápasech s různými soupeři bylo ve všech sledovaných činnostech lepší družstvo ČR.

Ze všech hodnocených zápasů považuji za nejvíce směřodatná pro porovnání úspěšnosti blokování, vybírání a obou vybraných obranných HČJ Brazílie a ČR vzájemná utkání. V nich měla obě družstva naprosto stejné podmínky a proto je toto srovnání nejobjektivnější. Naopak za nejméně směřodatné pro toto porovnání považuji čtvrtfinálová utkání s různými soupeři. Zde mohly být dosažené úspěšnosti ovlivněny výše zmiňovanými faktory.

Na dosažených úspěšnostech blokování se mohla podílet i rozdílná tělesná výška a blokařský dosah hráčů ČR a Brazílie. Nedomnívám se ale, že tyto faktory ovlivnily

výsledné úspěšnosti blokování, neboť rozdíly v tělesné výšce i v blokařském dosahu byly mezi oběma týmy zanedbatelné.

5. Závěr

V této části diplomové práce jsme se zaměřili na splnění cílů, které jsem si vytyčili na začátku. Cílem diplomové práce bylo provést rozbor a srovnání herní výkonnosti reprezentačního družstva kadetů ČR s družstvem Brazílie na MS kadetů 2003 v Thajsku z hlediska vybraných obranných herních činností jednotlivce – blokování, vybírání.

Naší snahou bylo dále porovnat úspěšnost blokování a vybírání mezi reprezentačními družstvy kadetů ČR a Brazílie.

K cíli jsme postupovali realizací dílčích úkolů přes studium odborné literatury, konzultace příslušné problematiky s odborníky, dále jsme museli zvolit vhodnou metodu pozorování, sledovat analyzované herní činnosti, vyhodnotit analyzovaná data pro příslušná družstva a zápasy, to vše zpracovat do tabulkové, grafické a slovní podoby a nakonec zhodnotit výsledky rozborů a stanovit závěry.

Český volejbalový svaz by rád viděl, aby se mládežnické reprezentace pravidelně umísťovaly na předních příčkách evropských i světových šampionátů, na kterých by získávaly tolik potřebné zkušenosti, které by mohly být v budoucnu zúročeny např. v mužské reprezentaci.

Provedli jsme proto porovnání úspěšnosti blokování a vybírání mezi reprezentačními družstvy ČR a Brazílie na MS kadetů 2003 v Thajsku. Česká republika se na šampionátu umístila na čtvrtém místě, což považujeme za největší úspěch dosažený chlapeckou mládežnickou reprezentací ČR za posledních deset let. Naší snahou bylo zjistit, zda se budou lišit úspěšnosti vybraných obranných HČJ tohoto družstva a družstva mistrů světa z Brazílie. Brazílie byla výrazně úspěšnější v hodnocení všech sledovaných činností ve vzájemných zápasech. Procentuální rozdíly 22,1% v úspěšnosti blokování, 9,7% v úspěšnosti vybírání a 15,9% v celkové úspěšnosti vybraných obranných HČJ ve prospěch Brazílie jsou značné a vypovídají o lepší úrovni těchto činností brazilských volejbalistů v porovnání s volejbalisty ČR. V zápasech se stejným soupeřem mělo družstvo Brazílie rovněž lepší celkovou procentuální úspěšnost vybraných obranných HČJ. Družstvo ČR bylo naproti tomu lepší ve všech sledovaných činnostech ve čtvrtfinálových zápasech s různými soupeři. Výsledky ovšem mohly být ovlivněny různou herní úrovní družstev soupeřů (Austrálie a Ruska).

V současné době o výsledku utkání rozhoduje primárně úspěšnost v útočných činnostech družstva. Pokud se ale utkají dvě útočně vyrovnaná družstva, rozhoduje o výsledku právě úspěšnost v obranných činnostech. Od toho se odvíjí i doporučení pro současné i budoucí chlapecké mládežnické reprezentační družstva. Domnívám se, že po primárním zvládnutí útočných činností by měly týmy věnovat více času nácviku obranných HČJ, neboť z výsledků jasně vyplývá, že v těchto činnostech bylo družstvo ČR horší než družstvo Brazílie.

Zároveň se domnívám, že cíle diplomové práce se nám podařilo splnit.

6. Soupis bibliografických citací

BUCHTEL, J. a kol., *Teorie a didaktika volejbalu*. Praha : Karolinum, 2005
ISBN 80-246-10-11-6

CÍSAŘ, M., *Volejbal*. Praha : Grada, 2005
ISBN 80-247-0502-8

DOPITA, M., *Vliv úspěšnosti vybraných herních činností jednotlivce na zisk bodů v setu u družstva extraligy mužů ve volejbale*. Diplomová práce na FTVS UK, Praha, 2005

DOVALIL, J., a kol., *Výkon a trénink ve sportu*. Praha : Olympia, 2002
ISBN 80-7033-928-4

HANČÍK, V., BELAJ, J., MAČURA, I., HORSKÝ, J., *Trénink vo volejbale*.
Bratislava : Šport, 1982

CHOUTKA, M., DOVALIL, J., *Sportovní trénink*. Praha : Olympia, 1991
ISBN 80-7033-099-6

KAPLAN, O., BUCHTEL, J., *Odbíjená, teorie a didaktika*. Praha : SPN, 1987.

KAPLAN, O., *Volejbal*. Praha : Grada, 1999.
ISBN 80-7169-762-1

MAŠEK, V., *Hodnocení úspěšnosti herních činností jednotlivce ve volejbalu u funkce universál*. Diplomová práce na FTVS UK, Praha, 2005

PŘIDAL, V., ZAPLETALOVÁ, L., *Volejbal*. Bratislava : PEEM, 2003
ISBN 80-88901-85-5

RYBNÍČEK, J., *Charakteristika hry volejbalových družstev kadetů, juniorů a mužů z hlediska herních kombinací*. Diplomová práce na FTVS UK, Praha, 2007

RYBNÍČEK, J., *Charakteristika hry volejbalových družstev kadetů, juniorů a mužů z hlediska herních kombinací*. Diplomová práce na FTVS UK, Praha, 2007

SOBOTKA, V. *Teorie a didaktika odbíjené*. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 1995
ISBN 80-210-1194-7

WISE, M. a kol., *Volleyball drills for champoins*. USA : Versa press, 1999.
ISBN 0-88011-778-8

Internetové odkazy

HANÍK, Zdeněk. *Vybírání barometr morálky družstva*, poslední aktualizace 6.3.2007.
URL: <<http://www.hanikvolleyball.cz/cz/clanky/volejbalova-teorie/vybirani-barometr-moralky-druzstva.html>>.

FIVB. *2003 FIVB 8th Boys' U19 World Championship*.

URL:

<<http://www.fivb.com/EN/Volleyball/Competitions/Youth/Men/2003/Index.asp#>>.

7. Přílohy

Výsledky MS 2003 v Thajsku

1		BRAZIL
2		INDIA
3		IRAN
4		CZECH REPUBLIC
5		RUSSIA
6		THAILAND
7		PUERTO RICO
8		AUSTRALIA
9		CHINA
		EGYPT
		ITALY
		NETHERLANDS
13		POLAND
		SLOVAKIA
		MOROCCO
		VENEZUELA

Tab. P1

Zápasy ČR na MS kadetů 2003 v Thajsku:		
ČR – Brazílie	0:3 (-14,-14,-23)	základní skupina
ČR – Polsko	3:0 (22,18,22)	základní skupina
ČR – Indie	0:3 (-20,-15,-17)	základní skupina
ČR – Holandsko	3:1 (23,-23,20,14)	play-off eliminační skupina
ČR – Austrálie	3:1 (-20,16,18,19)	čtvrtfinále
ČR – Brazílie	0:3 (-20,-20,-19)	semifinále
ČR – Írán	1:3 (-21,20,-21,-18)	o 3. místo

Tab. P2

Zápasy Brazílie na MS kadetů 2003 v Thajsku:		
Brazílie – ČR	3:0 (14,14,23)	základní skupina
Brazílie – Indie	1:3 (-19,-21,22,-20)	základní skupina
Brazílie – Polsko	3:1 (-21,17,14,19)	základní skupina
Brazílie – Itálie	3:0 (23,20,18)	play-off eliminační skupina
Brazílie – Rusko	3:2 (22,-17,19,-20,15)	čtvrtfinále
Brazílie – ČR	3:0 (20,20,19)	semifinále
Brazílie – Indie	3:0 (22,24,19)	finále

Dlouhodobé výsledky ČR a Brazílie na mládežnických MS

Tab. P3

	ČR	Brazílie
MS kadetů 1999	8. místo	7. místo
MS juniorů 2001	neúčast	1. místo
MS kadetů 2001	9.místo	1. místo
MS juniorů 2003	neúčast	2. místo
MS kadetů 2003	4. místo	1. místo

ČR – Brazílie (základní skupina)

Tab. P4

ČR	1.set	2.set	3.set	celkový počet
B+	1	1	4	6
B1	2	1	1	4
B2	3	1	3	7
B-	2	4	3	9
V1	3	2	5	10
V2	0	0	1	1
N	5	5	4	14

ČR – Brazílie (semifinále)

Tab. P5

ČR	1.set	2.set	3.set	celkový počet
B+	2	4	0	6
B1	2	2	2	6
B2	0	2	1	3
B-	1	7	4	12
V1	4	5	2	11
V2	0	2	1	3
N	3	2	5	10

ČR – Indie

Tab. P6

ČR	1.set	2.set	3.set	celkový počet
B+	2	3	3	8
B1	4	0	2	6
B2	5	1	1	7
B-	3	6	0	9
V1	2	1	1	4
V2	1	1	2	4
N	7	3	6	16

ČR – Austrálie

Tab. P7

ČR	1.set	2.set	3.set	4. set	celkový počet
B+	1	3	3	3	10
B1	2	4	2	2	10
B2	1	0	4	4	9
B-	6	4	3	0	13
V1	2	4	4	3	13
V2	0	4	2	5	11
N	10	4	8	6	28

Brazílie – ČR (základní skupina)

Tab. P8

Brazílie	1.set	2.set	3.set	celkový počet
B+	5	4	4	13
B1	5	0	1	6
B2	2	1	3	6
B-	2	3	1	6
V1	2	4	6	12
V2	3	0	6	9
N	4	3	6	13

Brazílie – ČR (semifinále)

Tab. P9

Brazílie	1.set	2.set	3.set	celkový počet
B+	3	4	5	12
B1	2	2	4	8
B2	1	0	1	2
B-	1	0	3	4
V1	6	5	2	13
V2	3	3	2	8
N	4	5	5	14

Brazílie – Indie

Tab. P10

Brazílie	1.set	2.set	3.set	celkový počet
B+	4	3	1	8
B1	3	1	3	7
B2	0	2	4	6
B-	3	7	3	13
V1	3	6	5	14
V2	2	0	1	3
N	5	5	7	17

Brazílie – Rusko

Tab. P11

Brazílie	1.set	2.set	3.set	4.set	5.set	celkový počet
B+	5	0	2	4	2	13
B1	2	0	0	1	2	5
B2	1	0	1	1	0	3
B-	5	6	6	3	2	22
V1	4	2	1	4	0	11
V2	2	0	0	2	1	5
N	4	7	7	4	2	24

